

Starteren

Nr 2 - 49 årgang

Organ for idrettsklubben Start

Juli 1995

**Kredit-
kassen –
Starts
nye bank**

Side 9

**Økonomien
i riktig
retning**

Side 3

**Håndball-
fest**

Side 12 -13

**Start mot
år 2000**

Side 16 - 18

Perryman – et godt valg for Start

Start fikk i Steve Perryman den treneren klubben ønsket å få. Med Perryman har fått en topp trener med gode faglige og menneskelige egenskaper, en som kan gi spillerne et løft.

Start har potensiale på linje med topp lagene i norsk Tippeliga. Det er små nyanser mellom suksess og en

plass midt på tabellen. Perryman som trener kan være det som skal til for at laget hever seg et hakk eller to. - Vi gleder oss og har forventninger til Perryman. Det gjelder hele Start, både styret og spillerne, hvor også spillerne gav uttrykk for at de ønsket Perryman som sin nye trener, sier fotballformann Helge Henriksen.

Spillerne organiserer seg

I løpet av de siste ukene har to spillerforeninger sett dagens lys i Norge. Den ene blir ledet av Vikings Gøran Sørloth. Den andre ledes av Starts toppscorer Petter Belsvik.

Verd å merke seg med den foreningen Belsvik har tatt initiativet til, er at den kommer inn under LO-paraplyen, etter som foreningen er organisert i Norsk Tjenestemannslag (NTL). Dette betyr at foreningen kan trekke veksler på LO-systemets ekspertapparat. Man får dermed tilgang til NTL og LO's ekspertise på aktuelle områder. Belsviks organisasjon har derfor et helt klart fortrinn fremfor foreningen til Gøran Sørloth.

Foreningen som Belsvik har dradd i gang har allerede omkring en 70 medlemmer. De fleste av de 70 er spillere i klubber som Start, Kongsvinger og VIF Fotball. I tillegg kommer noen spillere som står på lønnslisten til klubber i 1. divisjon. NTL's spillerforening har allerede opprettet en halv stilling. Denne jobben er det ishocheyspilleren Morgan Andersen som innehar.

Med tanke på hva spillerne får igjen i ekspertise og oppbakking, er det ikke noen dyr fagforeningspremie som spillerne må betale. Kontingenten regnes ut fra den enkelte spillers brutto lønn. Dog skal ingen betale mer enn maksimalt 4.000 kroner per år.

Det er liten tvil om at det er behov for en spillerforening i Norge. Spørsmålet er om det er behov for to foreninger. Det kan skje at Gøran Sørloths forening kan få et problem med å opparbeide seg en troverdig daglig ledelse som innehar den faglige innsikt og forståelse som er nødvendig. På dette området har NTL-foreningen et klart fortrinn, selv om kanskje enkelte spillere vil være noe tilbakeholdne med å melde seg inn som følge av politiske og ideologiske årsaker, etter som NTL-foreningen jo er en del av LO-organisasjonen totalt sett.

Det er nok av arbeidsoppgaver å gripe fatt i for de to foreningene. Ikke minst er det viktig å få etablert en god forsikringsordning, som kan gi den enkelte spiller en god nok kompensasjon dersom en spiller må legge opp som følge av skader.

I England har spillerforeningen spilt en sentral rolle i slike sammenhenger i en

årrekke, ikke minst for de spillerne som til daglig har spilt for klubber som ikke har hatt råd til å betale så mye i lønn. Spillere nedover i det profesjonelle divisjonssystemet har med en god forsikringsordning i ryggen fått et beløp som er stort nok til at man kan kommeseg helskinnet igjennom perioden fra man må legge opp til man har funnet seg en ny jobb, som trener, manager eller i en ren sivil jobb utenom fotballen.

Spillerforeningene i Norge har også andre arbeidsoppgaver å gå igang med. Det er i denne sammenhengen nok å nevne de sakene Trond Egil Soltvedt og Frank Strandli har vært og er oppe i. Spillerforeningene vil også være naturlige medspillere ved utarbeidelse av spillerkontrakter og landslagsbonuser. Målet på sikt kan i denne sammenheng bli å kunne utspille rollene til de mye omtalte spilleragentene.

Klubbene har allerede organisert seg gjennom Serieforeningen. Trenerne er organisert gjennom Trenerforeningen. Nå er det altså spillernes tur. Det er på tide. Foreningene vil kunne bidra til større trygghet dersom klubben man spiller for havner i økonomiske og/eller administrative problemer.

Odd Ivar Eidsaa, redaktør

Vet du at...

- Egil Drillo Olsen har nå også kommet med bok. Sammen med medarbeiderne Øyvind Larsen og Nils Johan Semb har Drillo laget boken "Effektiv fotball", en slags bibel for fagfolk innen fotball. Drillo sier boken et et forsøk på å presentere det faglige stoffet såpass folkelig at vanlige folk skjønner det hele. Der man bruker faguttrykk som "break-downs", "overgangsfase", "sidefor-flytning", "høyt og lavt press", har man forklart utførlig hva man legger i begrepene.

- NRK TV-sporten har utvidet staben med seks nye medarbeidere. De seks er Marit Higrav, Ole Kristian Strøm, Odd Borgestrand, Ida M. Scheie, Anne Rognerud og Espen Graff.

- for en stund tilbake ble det arrangert en sportsmesse i Starthallen. Gjennom messen som ble arrangert av G-sport, var Start sikret 50.000 kroner i inntekter, gjennom et garantert grunnbeløp, pluss provisjon på omsetningen av varer i hallen. Samtidig ble det tatt en symbolsk inngangsbillett, penger som gikk rett til Start.

Starteren

Redaktør: **Odd Ivar Eidsaa** 38 16 73 55
Forr.fører: **Erik Geelmuyden** 38 09 60 91
Medarbeidere:
Egil Torjussen 38 03 18 63
Svenn Ødegaard 38 09 60 91

Redaksjonsråd:
Helge Svein Halvorsen
Leif Strømme, Odd Ivar Eidsaa

Sats og trykk:
R. Stav Johanssen Trykkeri A/S

Administrasjonen

Daglig leder: **Erik Geelmuyden** 38 09 60 91
38 09 83 61

Sekretær: **Elisabeth Tallaksen** 38 09 60 91
Vaktmester: **Kai Eriksen** 38 09 60 91

Trener:
Erik Ruthford Pedersen 38 09 60 91
38 02 35 11

Brede Skistad: 38 04 04 39

Starthallen, Marviksveien 94,
Postboks 1533, Valhalla
4602 Kristiansand S. 38 09 60 91

IK Starts ledelse

Klubbformann: **Odd Skuggen** 38 02 30 70
38 04 53 73

Nestformann:
Terje N. Johanssen 38 02 11 21
38 01 44 06

Økonomiansv.:
Tore Heidenreich 38 02 91 00
38 09 26 17

Fotballformann:
Helge Henriksen 38 02 39 92
38 09 67 11

Juniorformann: **Kjell Årikstad** 38 02 95 36
38 09 44 20

Håndballformann:
Marianne Strømstad 38 07 28 00

Hallkomitéformann:
Bjørn Berthelsen 38 01 10 80

Seniorklubbformann:
Stein Urstad 38 09 64 88

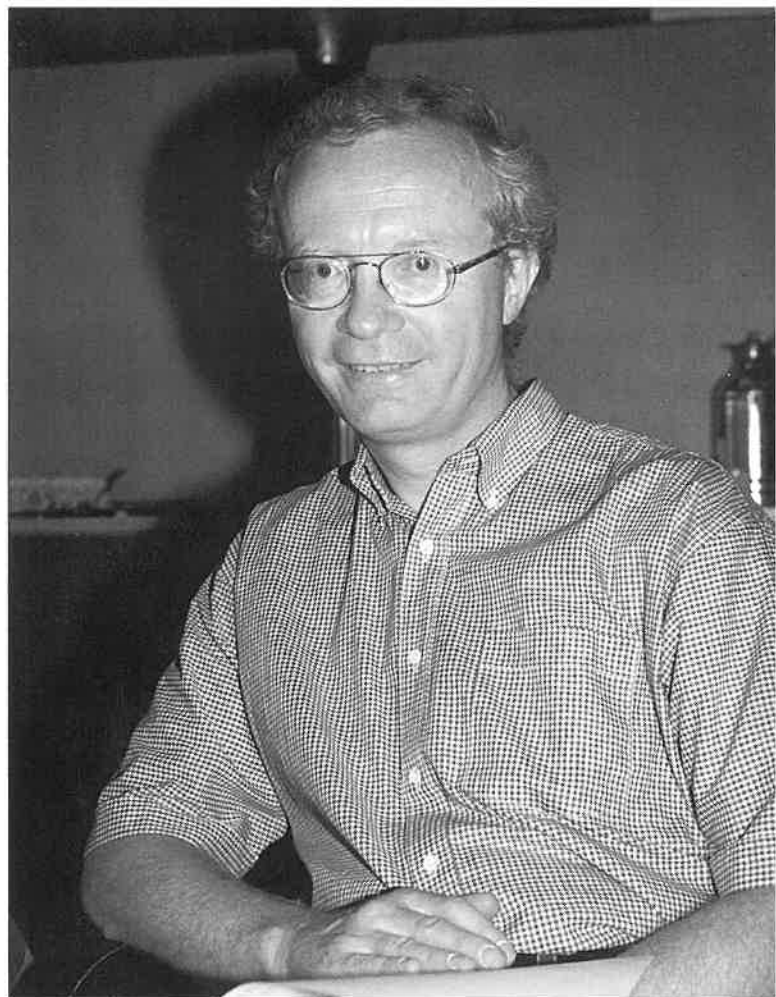
1. styremedlem:
Øyvind Kittelsen 38 01 45 00

2. styremedlem: **Helge Haugen** 38 02 27 80

3. styremedlem: **Kjell Bentestuen** 38 07 03 11

1. vararepresentant: **Helge Breilid** 38 09 71 43
2. vararepresentant:
Thomas Stav Johanssen 38 09 68 10

*Starts økonomi ligger så langt
noe etter budsjettet, forteller
økonomileder Tore Heidenreich.*

Økonomien i henhold til budsjettet

Vi er i mål når det gjelder inntektene fra sponsorsiden. Spørsmålet fremover er om publikumsinntektene blir hva vi har budsjettet med. Så langt ligger vi ca. 100.000 kr. etter budsjett. Dette skyldes først og fremst svikt i kampen mot Rosenborg, hvor vi tapte mer enn 300.000 kr. i forhold til hva vi hadde budsjettet med. Det er økonomiansvarlig Tore Heidenreich som forteller dette.

Heidenreich forteller at Start for sesongen 1995 har budsjettet med nesten fem millioner kroner i sponsorinntekter. Totalt har Start for inneværende sesong budsjettet med totale inntekter på 12,1 millioner kroner. Budsjettet viser en utgiftsside på 11,5 millioner kroner.

- Det har vært sentralt for oss å få et størst mulig overskudd i år. Ved årsskiftet hadde Start en negativ egenkapital på i underkant av en millioner kroner. Et overskudd på i overkant av 600.000 kroner vil redusere den negative egenkapitalen tilsvarende, sier Heidenreich. Han opplyser at man i år har periodisert budsjettet mer enn før, for å kunne se hvordan likviditetssituasjonen utvikler seg i løpet av året.

Kreditkassen - ny hovedbankforbindelse

- Fra januar og fram til Tippeligaen tok til, hadde vi smått med penger. Styret har lagt stor vekt på å kunne oppfylle de avtalene som det tidligere styret hadde gjort med ulike kreditorer. Det tidligere styret har gjort en god jobb med å få til nedbetalingsavtaler. Vi trengte en likviditetstilførsel i perioden februar til mai for å oppfylle alle avtaler og å ha nok kroner til å betale lønn til klubbens spillere og ansatte. Denne ble gitt oss av Kreditkassen som også ble vår nye hovedbankforbindelse, sier økonomilederen.

- Derfor var det også så viktig for oss å få refundert serieavgiften på 400.000 kroner. Dette beløpet ble tidlig bakt inn i årets budsjett. Hadde vi ikke fått pengene, hadde det forrykket budsjettet og arbeidet med å oppbeide oss en positiv egenkapital, legger han til.

Da sesongen tok til, kom også inntektene, fra sponsorer og det som publikum legger igjen i telleapparatene. Kassakreditten som Start fikk av Kreditkassen er tilbakebetalt.

Ny kreditt nødvendig

Heidenreich mener Start også kommende vinter må ta opp en ny kassakreditt, men da en kreditt med lavere rammer enn det Start hadde behov for foran årets seriestart.

- Dette er nødvendig fordi vi trenger nok noe i overkant av et år for å løse de problemene som den negative egenkapitalen har gitt oss. Ut på våren neste år er målet av vi skal kunne ha en positiv egenkapital med penger i banken også i tider hvor inntektene er små.

Tore Heidenreich mener det i år er behov for litt større inntekter enn opprinnelig budsjettet.

Han viser til at Pål Lydersen returnerte fra Arsenal tidligere enn planlagt. I Brede Skistads sykefravær fikk Start også ekstrautgifter på trenersiden. I tillegg skal også en ny trener lønnes etter at Erik Ruthford Pedersen ønsket at andre

tok over som hovedtrener, da arbeidsoppgavene i Pedersens sivile jobb økte kraftig i omfang.

Sponsorinntektene må økes

- Vi bør øke inntektssiden noe utover det vi har planlagt for å komme i havn.

- Store deler av Starts inntekter er publikumsinntektene. Målet for fremtiden er å få økt sponsorinntektene for å utligne usikkerheten fra kampinntektene, der fasiten for hvor mye man ender opp til syvende og sist, først foreligger langt ut på høsten.

Heidenreich tror idéene som nyopprettede markedsrådet kommer med kan generere nye inntekter til Start.

- Kanskje er det også mer å hente på draktreklamen. Vi har gjennomført en undersøkelse som viser hvor Start ligger i forhold til andre Tippeligaklubber. Start tar inn 1,1 millioner kroner i draktreklame totalt. Stabæk tar inn 2,7 millioner. Rosenborg tar inn 2,3 millioner, mens Lillestrøm tar inn to millioner kroner. Sammenlignet med andre klubber bør det være mer å gå på for Start. Sammenlignet med vår situasjon, har vi mye å lære av Rosenborg. RBK har et markedsbudsjett på ni millioner kroner, avslutter økonomiansvarlig Tore Heidenreich.

Perryman - et godt va

- Steve Perryman ble den treneren vi i Start ønsket oss. Vi har fått en topp trener med gode faglige og menneskelige egenskaper, en som kan gi spillerne et løft. Men i fotball kan ingen garantere suksess, selv ikke med en så god tre-

ner som det Steve Perryman er. Det er Starts fotballformann Helge Henriksen som forteller dette etter at det nå er klart at Steve Perryman blir Starts nye hovedtrener.

Starts styre har bak seg en strevsom tid. Erik Ruthford Pedersen tok over som hovedtrener da Brede Skistad ble sykemeldt i fjor høst. Pedersen har utført jobben på en utmerket måte i en presset arbeidssituasjon. Økt arbeidsmengde i Pedersens sivile jobb i Elcon Finans, gjorde at han i begynnelsen av mai ønsket å gå tilbake til jobben som assistenttrener.

Da dette ble kjent, startet styret arbeidet med å finne frem til ny hovedtrener. Flere kontakter ble opprettet, og Start vurderte både engelske, tyske, danske, svenske og norske trenere. Man innstilte i sportslig utvalg på Steve Perryman og Alf Gustavsen, hvor den burde velges som gjorde det beste inntrykket i et bredt anlagt jobbintervju.

Brede Skistad

Denne prosessen var ikke nødvendig å gjennomføre, ettersom det hele endte med at Brede Skistad som i løpet av prosessen ble friskmeldt, tok over som ny trener den 29. mai 1995.

- Vi var glade for at Brede ble friskmeldt og kunne påta seg treneroppgaven på nytt. Også spillerne uttrykte glede over dette, forteller Helge Henriksen.

Men etter 14 dager i jobben, var det klart at Skistads kreftsykdom hadde tappet ham for så mye krefter at overskuddet ikke var tilstede. Brede bad om andre måtte ta over.

I denne perioden har Erik Ruthford Pedersen gjort en fin, fin jobb. Arbeidsmengden har vært stor for Pedersen, som på en flott måte sa ja da Start måtte ha en midlertidig hovedtrener innen man fant en permanent løsning.

Da Brede måtte fratre, var det naturlig for styret i Start å fortsette arbeidet der man slapp før Brede tok over.

Perryman sa ja

Steve Perryman ble spurt, og etter litt frem og tilbake som følge av at Perryman og hans kone Kim ventet barn, takket Perryman ja til jobben.

Perryman har en enorm erfaring som spiller, etter rundt en 20 år som spiller for Tottenham. I 1987 tok Perryman over som spillende manager i London-klub-

ben Brentford, en stilling han innehadde fram til 1990, da han tok over som manager for Watford, laget til Elton John.

Her ble Perryman fram til 1993. Da ønsket moderklubben Tottenham Perrymans tjenester. Daværende nyansatte manager Osvaldo Ardiles ville ha Perryman som assistentmanager, med ansvar for å trene førstelaget til Tottenham.

Perryman takket ja, og gjorde påny en svært god jobb, selv om det ikke gikk så godt for Spurs og Ardiles etterhvert, til tross for at Spurs startet forrige sesong med noen pangmatcher med svært

mange scoringer som resultat.

Har dokumenterte resultater

Perryman har dokumenterte resultater i de klubbene hvor han har arbeidet. I tillegg beskrives han som en person med fine menneskelige egenskaper.

- Det er ingen prøyserdiktator Start har fått her, konkluderer Helge Henriksen.

- Men en mann som er bestemt, som vet hva han vil og som kan gjennomføre det han har satt seg fore. En trener uten-

Steve Perryman er Starts nye trener, i første omgang ut inneværende sesong. Overbeviser Perryman er han selvsagt aktuell når Start på høsten skal ut og finne en ny trener fra og med 1. januar 1996.

Ig for Start

fra er i seg selv positivt. Brede Skistad har hatt ansvaret for Start siden 1990, og selv om Brede har gjort en meget god jobb med dokumenterte resultater, følte vi i styret at tiden nå var inne til å hente inn en mann utenfra, en som kan gjøre de sportslige forandringer som skal til både i trening og kamp, legger Henriksen til.

Han mener grunntrekkene med henblikk på den spillefilosofien som Perryman står for ikke er så veldig ulik den stilen som Brede Skistad la opp til.

- Perryman er flasket opp i Tottenham, klubben som kanskje fremfor noen de siste 10-15 årene har stått som eksponenten for den atypiske engelske spillestilen med mye kortpasningsspill, og spillere som holder et høyt teknisk nivå.

Skape holdninger

- Det vi får med Perryman er en trener

som tar med seg holdninger som kan virke som en oppstrammer, en som kan stramme opp klubben og spillernes generelle holdning til sin idrett hva angår disiplin og seriøsitet. Det er klubben tjent med.

- Jeg mener Start har potensiale på linje med topplagene i norsk Tippeliga. Det er små nyanser mellom suksess og en plass midt på tabellen. Perryman som trener kan være det som skal til for at laget hever seg et hakk eller to, fortsetter Henriksen.

- Vi gleder oss og har forventninger til Perryman. Det gjelder hele Start, både styret og spillerne, hvor også spillerne gav uttrykk for at de ønsket Perryman som sin nye trener, avslutter Helge Henriksen.

Kontant betaling ved spillerkjøp

Norges Fotballforbund (NFF) har sett seg lei på at norske klubber kjøper spillere, for så å få problemer med å betale selgerklubben det den skal ha.

Kontant betaling ved levering er prinsippet som NFF ønsket å innføre i et nytt forslag som nå har blitt presentert og som trolig blir behandlet formelt på NFF's neste ting.

Generalsekretær Ivar Egeberg mener det er uheldig at klubbers om har solgt spillere skal gå i månedsvis i uvisshet om man får pengene eller ikke når man har solgt en spiller til en annen klubb. Egeberg mener en slik forskyvning i tid truer driften i selgerklubben.

Rune Bratseth på sin side har lansert et forslag for å få bukt med at norske klubber ikke blir enig om prisen på en spiller i forbindelse med en overgang.

Bratseth mener at vi i Norge bør innføre et fastprissystem etter tysk modell. Han forteller at hver klubb har et forholdstall som ganges med den lønnen spilleren har før han selges.

- Dermed vet selgerklubb og kjøperklubb hva prisen blir og man slipper uenigheter og langvarige forhandlinger som legger beslag på mye verdifull tid, sier Bratseth til Adresseavisen.

Seriestart i august?

NFF vurderer også å legge om seriesystemet her hjemme, slik at det blir seriestart i august, med seriekamper innendørs på vinterstid og med avslutning av sesongen påfølgende vår.

UEFA-president Lennart Johansson har sagt at han går inn for at alle de 49 medlemsnasjonene i UEFA bør ha sesonger som avvikles samtidig.

Hensikten med ens sesonger rundt om er at det vil bli lettere å kunne lage internasjonale terminlister i forbindelse med kvalikkamper til VM, EM og OL. Målet til UEFA er at klubber og nasjonale forbund slipper å komme i en konflikt med henblikk på frigivelse av proffspillere til landskamper.

Fram til og med 1962 ble sesongen i Norge avviklet med start på høsten og avslutning på våren.

Starts gutter suverene i egen turnering

Starts guttelag feide all motstand til side da Start arrangerte klubbens egen eliteturnering for guttelag, Caledonien Cup - Get 95, i slutten av april måned.

Foran årets sesong "rykket" mange av fjorårets guttespillere opp i juniorstallen. Da årets sesong tok til, var det bare fire spillere tilbake fra i fjor. Spørsmålet var om Start som tradisjonelt har hatt et av de aller beste guttelagene i Norge ville klare å hevde seg like godt i år.

Svaret fikk man i Start's egen gutteturnering. Guttelaget spilte alt i alt fem kamper, vant samtlige og stod tilbake med den imponerende målfor-skjellen 22-4.

Med seieren i årets eliteturnering, kopierte dermed årets guttelag bedriften fra i fjor. Da gikk også Start til topps og vant sin egen turnering.

Tre eliteserierklubber stilte med sine guttelag: Strindheim, VIF Fotball og Viking. I tillegg stilte også Mjøndalen, Drøbak/Frogn, Strømmen og Moss med sine guttelag. I det innledende gruppesillet kom Start i samme gruppe som Strømmen, Viking og Moss. Strømmen ble slått hele 7-1. Moss tapte 0-3, mens Start-guttene slo Viking 5-2.

Som gruppevinner gikk Start videre til puljefinalen. Med en 4-1 seier over Mjøndalen og en 3-0 seier over Drøbak/Frogn sørget Start for gull i nok en turnering.

- Guttene har imponert med godt spill og fin lagmoral. Målet neste år er at laget skal kunne heve seg ytterligere, sier junioravdelingens formann Kjell Årikstad, som sammen med Olav Hægeland og Atle Tjellfaat stod som turneringsansvarlige.

For tre år siden forsøkte Start å arrangere denne turneringen. Da var svaret negativt. I fjor gikk man på nok en gang, og fikk med ti guttelag. I år var det med 12 lag i turneringen. Målet på sikt er å få til en kvalitets-turnering som teller 16 lag.

Den postale fotballskolen

- noe helt nytt

I perioden 17. og 18. juni avholdt Start en postal fotballskole.

I vår avtale for 1995 med Posten, kjøpte de en pause på kampen Start - Rosenborg.

Posten la opp til mye moro for sine ansatte. Det inngikk i planene at vi, IK Start, skulle lage en todagers fotballskole for de postansattes barn (gutter og jenter). Vi har aldri lært å si nei. Derfor ble det postal moro i to dager til ende.

Idéen, som kom fra Posten er egentlig for oss i IK Start en genistrek. Vi bør lage et godt opplegg for en todagers skole. Vi bør ha det som "lokkemat" for de som kjøper kampen, og vi får foreldretilskuere på kjøpet.

Som alle andre tiltak krever dette jobbing. La oss lage et standard to dagers opplegg og ha det som et tilbud. Dette er et tilbud som kan være med å knytte nærmere bånd til våre sponsorer.

Svenn

Aktørene bak Fotball Invest A/S, knipset på Startsmøte hvor de var svært oppmerksomme tilhørere. Fra venstre Bjørn Johansson, Leif Strømme og Carl Viggo Axelssen.

Fotballinvestorer med hjerter som banker for Start

Det har vært lite ståhei om aktørene som løste Startsmøte økonomiske krise i fjor høst. Man kan lure på hva som ville ha skjedd hvis ikke "Strømme-gruppen" hadde løst flokene i 11. time. Entusiastiske Leif Strømme med boblen-

de Start-blod i årene var "arkitekten" bak løsningen. Han fikk med seg et par nære forbindelser i et "spleise-kalas" for å kjøpe Myggen til en prislapp på 1,5 millioner kroner.

Senere har de også gått inn med 60 prosent av investeringen for jugoslaven Slobodan Miletic. Og mye tyder på at de er villige til å investere på nytt dersom Start utfordrer og prosjektet er interessant nok.

Nå heter Strømme-gruppen Fotball Invest A/S, og med seg har tidligere Start-formann Leif Strømme de to kristiansanderne Carl Viggo Axelssen og Bjørn Johansson. Sistnevnte driver et internasjonalt foretagende i Sveits for headhunting av toppfolk til næringslivet over hele verden. Også han er fotball-og Start-entusiast på sin hals. Når det er toppkamper på Stadion, er han ofte på plass for å bivaene Myggen & Co.. Carl Viggo er også blitt Start-patriot etter hvert og har blant annet en sønn som har slått seg på fotballen.

Er det tre snille "onkler" vi har med å gjøre, eller er dette kalkulert økonomisk spekulasjon? "Onkler" vil de neppe kalle seg, selv om hjertet banker for Startsmøte framtid, og pengene kunne man lett investere andre steder enn i fotball hvis det var avkastningen det gjaldt.

- Dette gjør vi fordi vi synes det er spennende og gøy, og fordi vi følte at Start var inne i en vanskelig situasjon i fjor høst, sier Leif Strømme på vegne av den pengesterke gruppen.

- Avtalene svirret rundt Myggen i fjor, og det ene tilbudet var bedre enn det andre. Vi syntes Myggen hører hjemme på Sørlandet så lenge vi kan beholde ham. Det kunne se ut til at han var på vei bort til en annen klubb. Planene om spillerpoolen strandet da jeg ble spurt om å investere, og noe måtte skje, sier Leif, som forteller at det bare tok noen minutter å overtale Bjørn og Carl Viggo til å trå til.

Leif var selv i samtaler med Myggen for å overtale ham til å bli i Kristiansand, og roser fram for alt Kenneth Fjelde for hans håndtering av saken som fotballformann. Uten Kenneth som aktør hadde det neppe gått så bra, mener Leif.

Investorene roser det nye Start-styret og ser ikke bort fra at det kan bli aktuelt å samarbeide om nye investeringer på spillere. Slobodan Miletic er en spiller de ønsket å satse på, og han vil nok innfri forventningene, mener trioene som samarbeider om å utvikle Fotball Invest A/S videre. Det er mange spennende utfordringer innenfor toppfotballen, mener Leif som er opptatt av å gå nye veier. Hvis Fotball Invest A/S tjener penger, kan det for eksempel være aktuelt å opprette fotballfonds, etablere stipendier, arrangere fotballskoler etc, sier superstarteren.

- Hva skjer hvis Myggen spiller hele sitt fotball-liv i Start?

Yet
du at...

- representanter for de norske Tippeliga-klubbene ønsker at NFF også i fortsettelsen lar være å hoppe over hele serieomganger i forbindelse med kommende landskamper senere i år. Tidligere var det kampen mot Luxembourg som kolliderte med det opprinnelige serieoppsettet. Det samme vil være tilfellet i kampene mot Tsjekkia 16. august og 6. september. Serieforeningen i Norge ønsker at serierundene går som planlagt i helgen før disse landskampene, dog slik at kampene går på lørdag og ikke på søndag slik det normalen er.

En markedsavdeling i utvikling

Det som ble tre millioner kroner i 1992, ble til 3,7 millioner kroner i 1993, som igjen ble til 4,4 millioner kroner i 1994. Dette blir til 5,5 millioner kroner i 1995.

Vi planlegger for 1996 med påfølgende år og legge liste markert høyere. Det har i perioden 1992 til 1995 vært laget gjennomarbeidede markedsplaner. Det har vært til stor hjelp. Alle alternative kalkulasjoner har bevisstgjort hvor utviklingen av vårt reklamepotensiale år for år har hatt rom for forbedring og fremgang. Våre salgsverktøy, vår måte å presentere våre reklameprodukter, har vært gjennom en utvikling og vil i 1996 heves til en vesentlig høyere kvalitet. Det er i denne sammenhengen dannet et Markedsforum som vi har store forhåpninger til, opplyser Svenn Ødegaard i Start's markedsavdeling. Han forteller videre at i Start's interne benevnelse brukes nå begrepene:

- Generalsponsor
- Hovedsponsorer
- Store sponsorer
- Annonserer

Av plasshensyn er det ikke mulig å få nevnt alle som er samarbeidspartnere. Når inndelingen følges, ser det slik ut:

Generalsponsor: Destinasjon Sørlandet (cirka 700.000 kroner)

Hovedsponsorer: (over 200.000 kroner)

Gjensidige, Hennig Olsen Is, CB, K.E.V., Hakon Sør

Store sponsorer: (over 50.000 kroner) Bakeriene Søren Kristensen og Dampbakeriet, Meieriet Sør, G-Sport, Røinås Bilforretning, Color Line, Varodd Industrier, Fibo Trespo, Postbanken, NSB, Ringøen, Hotel Caledonien, Reidar Stav Johanssen Trykkeri, Tollvesenet, Gustav Pedersen, Braathens SAFE, Sønnik, Bringsverd, Esso.

Sponsorer og annonsører: Det er ikke plass til å navngi de 125 neste på listen. Men, markedsavdelingen vet meget vel at byggverket som vi kaller "START MARKED" er totalt avhengig av alle disse byggestenene.

En hyggelig gladmelding tilslutt: To "bla" Natvig, nemlig Erling Natvig i René's Barnevogner og Harald Natvig i Røinås Bilforretning har ved siden av annen støtte og deltakelse hos Start sponset junioravdelingen for en treårs periode. Arbeidet for de unge er i seg selv givende. I tillegg er dette Start's utviklingsavdeling.

Markedavdelingen sier takk.

Svenn

Kreditka hovedba

Start er hele Sørlandets lag. Oppslutningen om klubben er stor. Start's ledelse inngir til-litt. Vi er ikke redde for at vi vil angre på det samarbeidet vi har ginngått. Det er Terje With Andersen, sjef for Kreditkassens kontor i Kristiansand som forteller dette, etter at Start i vinter fikk banken som ny hovedbankforbindelse.

Kanskje naturlig at Kreditkassen ble Start's nye bankforbindelse. Banken har en lang historie bak seg på Sørlandet. Kreditkassen har aner tilbake til forrige århundre ved blant annet Søndenfjeldske Privatbank, Sørlandets Kreditbank, Farsund og Opland Bank og Agder Bank i Arendal. Diverse fusjoner gjennom årenes løp førte til at Kristiansand og Opland Privatbank og Sørlandsbanken slo seg sammen i 1984. I november 1990 ble de daværende Sørlandsbanken en del av Kreditkassen.

Kreditkassen har lenge spilt en aktiv rolle som samarbeidspartner for et stort antall kunder.

Terje With Andersen fremholder at Kreditkassen har dype tradisjoner på Sørlandet.

Tillit og samarbeid

- Banken er til for kundene, og kundene har glede av banken. Samspelet, samarbeidet og en god toveisdialog er sentrale stikkord i våre engasjementer, hvor Kreditkassen i dag har 25 prosent av personmarkedet i regionen og 50 prosent av bedriftskundene, sier Andersen.

Han sier videre at for landsdelens befolkningen, for næringslivet og for offentlig forvaltning, er det viktig å ha en bank med lokal forankring og tilhørighet. Kreditkassen Distriktsbank Sørlandet består av lokalbanker med storbankens fordeler.

- Hele vår virksomhet er basert på tillitt og samarbeid. Som bank tror vi på at våre kunder i utgangspunktet ønsker å ha en ordnet økonomi. Viktig for oss da er rådgivning. Hvis den dagen skulle oppstå da en kunde har problemer, må vi samarbeide nært. Skulle det skje at en kunde lurer oss som bank, er tillitsforholdet brutt, fortsetter Andersen.

Vi nærmer oss vårt 90-års jubileum

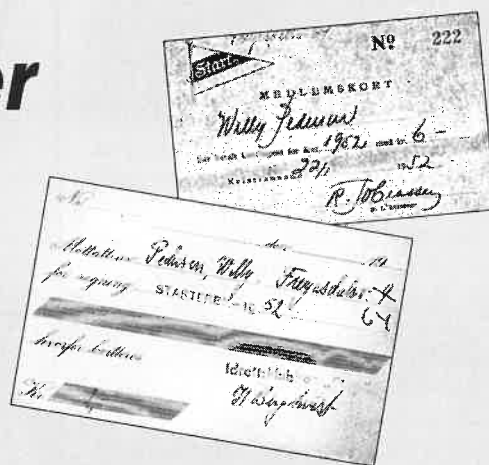
Den 19. september 1995 kommer det et skrift i anledning 90-års jubiléet. Fra Starteren sender vi en oppfordring til alle eldre Start-medlemmer om å se igjennom skuffer og skap etter stoff av historisk verdi. Det kan være bilder, lagoppstillinger, avisartikler eller lignende.

Vi skal gi et godt eksempel neden-

for:

For 43 år siden betalte Willy Pedersen sin medlemskontigent. Dette var i 1952 og kontigenten var kr. 6,00.

Samme år betalte også Willy Pedersen for Starteren. Det kostet kr. 2,00 for året 1952. Pengene hadde en litt annen verdi den gang, men allikevel.

ssen – Start's nye nkforbindelse

Start er seriøse

- Start har knyttet til seg mennesker som er seriøse, positive og som kan vise til gode resultater i sine sivile jobber. Da Start kom til oss, hadde klubben utarbeidet en likviditetsplan. Ledelsen inngav tillit. Alle kort ble lagt på bordet.

- Start's forrige hovedstyreformann,

Erik Stallemo, ser jeg på som seriøs. Styret han ledet gjorde en god jobb med å få snudd skuta. Da dagens ledelse tok kontakt med oss, var utgangspunktet for ledelsen å få en økonomi som gav en god handlefrihet, understreker Terje With Andersen.

Han sier videre tillitt er basert på samarbeid, hvor kunden og banken blir enige

om å målene.

Ikke redde for at Start ikke vil nå sine mål

For å oppnå målet om å ha økonomisk handlefrihet måtte man få bort gamle unoter, få en systematikk inn i andre forhold, og øke de utenomsportslige inntektene for å sikre at man ikke ble for avhengige av svingninger i publikumsinntektene.

Det er aldri lett å legge et økonomisk løp for en fotballklubb. Man vet ikke i mars måned om man kommer i mål når sesongen er slutt. Start har i år budsjettert med 600.000 kroner i pluss. Andersen sier resultatet kan bli halvert eller doblet. Ingen vet.

- Vi er ikke redde for at Start ikke vil nå sine mål. Start er på god vei. Mange skjønner at det å markere Sørlandet betyr mye for hele landsdelen. En profilering gjennom Start vil være positivt for Sørlandet som blir bedre kjent. Det trekker også bedriftene store vekslers på.

- Kreditkassen har valgt å inngå et samarbeid med Johann Olav Koss. Ikke fordi Koss er så flink til å drive bank. Men ved å bruke Koss i kurs- og opplæringsammenheng, får våre ansatte et løft. Man identifiserer seg med det Koss står for. Man blir en del av hans suksess.

- Dyreparken spiller på følelser og har oppnådd å få en slik identitet i befolkningen på Sørlandet. Start er Sørlandets lag og er like viktige for landsdelen som for eksempel CB og Hennig Olsen Is. Vi er stolte av Start. Start er en stor bedrift. Hvordan kan den utnytte ressursene best for å utvide arbeidsfeltene og dermed inntektsgrunnet. Start kan bli enda flinkere til å profilere spillerne. Kan Start fremlegge gode idéer og forslag ovenfor samarbeidspartnere om tiltak som kan gå på noe av dette, tror jeg et samarbeid mellom næringslivet og Start vil kunne bidra til å sikre Start's økonomi.

- Start har folk med kompetanse. Markedet ser på ledelsen som folk som innehar faglig kompetanse, som er skikkelige og gjennomseriøse. Dette er en sjelden god kombinasjon. Effekten av dette har alt kommet, men vil trolig komme enda sterkere på sikt.

- Start er en spennende kunde, helt anderledes enn en vanlig bedrift. Det er få bedrifter som er så lite forutsigbare. Derfor er tillitt så viktig, hvor man må ta høyde for sportslige svingninger

Start er en spennende kunde, anderledes enn en vanlig bedrift. Det få bedrifter som er så lite forutsigbare. Derfor er tillitt så viktig. Det har Start, sier Terje With Andersen, banksjef i Kreditkassen i Kristiansand som har blitt Start's nye hovedbankforbindelse.

Rekrutteringen må bli bedre

Skal Start i fremtiden klare å sikre at Start kan produsere egne spillere til A-laget må egenrekrutteringen i de yngre årsklasser bli bedre enn hva tilfellet er i dag. Det er junioravdelingens formann Kjell Årikstad som forteller dette.

Start har alltid hatt en god egenrekruttering over hele byen. De siste årene har Start av politiske grunner, om ikke avvist, så i hvert fall vært lunke til å hente inn spillere fra Vågsbygd, Hånes og andre bydeler i Kristiansand.

- Med redusert satsing i bydelene har det blitt færre yngre spillere i Start. Et par-tre årganger er nesten borte. I dag kommer mange av de unge spillerne fra Lund. Det kan vise seg å være et for snevert nærområde på sikt om målet er å sikre en god egenrekruttering med tanke på levering av egenproduserte spillere til A-laget i fremtiden.

Kjell Årikstad mener det må en bevisst satsing til ute i bydelene i tiden som ligger foran.

Skolene må besøkes

- Skoler må besøkes, hvor trenere og ledere kan ha med seg A-lagsspillere i et forsøk på å øke antall spillere og dermed antall lag. Antall lag og spillere er halvert siden 1990, sier Årikstad.

I dag har Start et guttelag, fire småguttelag, tre lilleputtlag og tre miniguttelag, et lag for hver av årgangene 1985, 1986 og 1987. Tilsammen blir dette en 11-12 lag. Til sammenligning har IK Våg 32 lag. Randesund IL har kanskje enda flere.

En annen konsekvens som følge av færre spillere er at det blir mer vanskelig å få kabalen til å gå opp med henblikk på loddssalget, programsalget og kiosksalget.

- Det er foreldrene til spillerne som bemanner salgsbodene, og jeg må si jeg er imponert over at foreldrene er så flinke til å stille opp.

Strategi

- Vi i junioravdelingen må vite om vi skal gjøre som Rosenborg. Rosenborg har i dag ingen tradisjonell junioravdeling. Trondheims-klubben lar andre klubber fostre opp spillere, som først går til Rosenborg når de nærmer seg junioralder. Det må snarest mulig tas en politisk avgjørelse med henblikk på strategi videre fremover. Det må også bli mer

- Start har i dag en 11-12 lag i junioravdelingen. IK Våg har 32. Randesund kanskje enda flere. Det må arbeides målrettet for å øke egenrekrutteringen, slik at Start også i årene som kommer kan opprettholde målsettingen om å utvikle egne spillere, sier junioravdelingens formann Kjell Årikstad.

kvalitet på det arbeidet junioravdelingen gjør. Arbeidet må også bli mer målrettet. En slik satsing og prioritering må junioravdelingen gjøre i samarbeid med sportslig utvalg for å få lagt den nødvendige og riktige strategi.

- Ikke en eneste Tippeligaklubb er i nærheten av å ha rekruttert så mange spillere som det Start har gjort.

Viktig sponsoravtale

Nytt av året er det også at Starts junioravdeling har inngått en omfattende sponsoravtale med René's Barnevogner og Røinås Bilforretning.

Siden Ringøen var inne som sponsor for noen år siden har det nesten ikke vært kjøpt nye drakter. Det er blitt brukt 50.000 kroner på anskaffe nye drakter, hvor Start har betalt 25.000 kroner og René's Barnevogner og Røinås Bilforretning har bidradd med et like stort beløp.

Avtalen er som en rammeavtale å regne. Avtalen skal løpe over tre sesonger, med en ramme på alt i alt 100.000 kroner. 25.000 kroner har som sagt Start alt fått. De resterende beløpet på 75.000 kroner skal fordeles på 1996 og 1997-sesongen.

- Vi er svært glade for denne avtalen. Den gir oss spillerom, sier Årikstad.

Men det koster å drive Starts junioravdeling. Flere inntektskilder må til for at kabalen skal gå opp totalt sett. Kiosksalget bidrar med litt. Salget av programmer på hjemmekampene (junioravdelingen får 20 prosent av inntektene) og et eget

kakelotteri som innbrakte 25.000 kroner i pluss, likeså.

I tillegg selger junioravdelingen vaffer på hjemmekampene. Inntektene fordeles mellom håndball og junioravdelingen, til det respektive laget som forestår selve salget på den enkelte kamp.

- Det går over all forventning med å få foreldre til å stille opp i bodene. Jeg vil bare takke for innsatsen sålangt, sier Årikstad.

Deltar i mange turneringer

Rent sportslig går det også bra. Småtteguttelaget er videre fra innledende runder i Adidas Cup. Guttelaget har vunnet Starts egen eliteturnering, og fortsetter å vinne som laget har hatt for vane.

- Vi skal i år ha med to småtteguttelag og et guttelag til Norway Cup. Småttegutte A-laget og et guttelag skal også til Brande og delta i den store cupen der, sier Årikstad.

- To småguttelag og alle puttelagene var i helgen før St. Hans til Bø i Telemark og deltok i turneringsspill der.

For å skolere trenere og dermed få lag som består av spillere med større taktiske og tekniske ferdigheter, har Start i år laget et eget opplegg for trenerne. Alle har fått plassbillett på hjemmekampene i Tippeligaen. Og trenerne møtes etter kampene for å oppsummere for å få en større innføring i hvordan trenerne på toppnivå tenker og vurderer. Dette er et tiltak som har vært etterlyst lenge.

Resultat oversikt junior avd.

Start hevder seg med bravur i de ulike seriene hvor gulsvart har lag med. Ikke minst viser gamlegutta at de fortsatt holder mål. Oldboys- og veteran spillerne har ikke glemt gamle kun-

ster. Også i de yngre årsklassene gjør Start det bra, som utdrag av tabeller og resultater vil vise.

Oldboys avdeling 2

Start - Øvrebrø 12-0

Start	5	5	0	0	38-2	15
Våg	4	3	1	0	16-2	10

Menn veteran avdeling 1

Start - Vindbjart 11-3

Start	4	4	0	0	21-8	12
Vigør	4	4	0	0	33-17	12

Menn junior 1. div. avdeling 1

Start - Randesund 4-2

Donn	6	6	0	0	27-5	18
Vigør	6	5	1	0	28-10	16
Farsund	6	3	1	2	21-20	10
MK	6	3	0	3	16-13	9
Start	6	2	1	3	21-20	7

Gutt 1. div. avdeling 1

Vigør	7	5	1	1	31-9	16
Flekkefjord	6	4	2	0	17-8	14
Start	4	4	0	0	27-4	12

Smågutt 1. div. avdeling 1

Lillesand	6	5	1	0	24-9	16
Start	5	5	0	0	25-0	15

Smågutte 2. div. avdeling 2

Vigør 2	5	3	1	1	18-11	10
Start 2	4	2	1	1	21-13	7

Smågutte 3. div. avdeling 3

Start 4 - Greipstad 2 11-1

Start 4	5	5	0	0	43-11	15
---------	---	---	---	---	-------	----

Smågutte 3. div. avdeling 4

Start 3 - Otra 1-9

Vigør 3 - Start 3 2-4

Otra	5	4	1	0	31-7	13
Flekkerøy	4	3	1	0	35-21	10
Start 3	5	3	0	2	22-26	9

Andre resultater:

Lillegutt 11. år avdeling 6

Start 5 - Flekkerøy 5-5

Vet du at...

- lokale landslagskandidater fra Agder og Rogaland møttes for en stund tilbake i Kvinesdal. Hensikten med treningsoppholdet var at trioen som ledet forbundssamlingen (Svein Hammerø fra Vard, Asgeir Kleppa fra Bryne og Starts Teddy Moen) skulle få anledning til å finsikte talenter til de norske U-15 og U-18 landslagene. Roger Eskeland fra Kvinesdal og Donn-jentene Line Morvik og Monica Knudsen var de lokale spillerne som var med på samlingen. Det er NFF's Andreas Morisbak som står bak talentsamlingene slik at NFF i størst mulig grad kan fange opp lokale talenter slik at de ikke forsvinner, men blir tatt skikkelig hånd om med en fremtidig plass på et av de yngre landslagene som resultat.

- Start og Jervs tidligere målvakt Thomas Gill har valgt å takke nei til Brann. Dermed fortsetter 29-åringen for Aalborg Boldklubb, som har overrasket stort i fjorårets danske toppserie. I stedet for å gå til Brann valgte Gill å skri-

ve under på en ny kontrakt som binder ham til AaB fram til sommeren 1995.

- Start og VIF Fotball ble i vinter straffet av Norges Fotballforbund fordi økonomien ikke var bra nok i klubbene. Begge ble fratatt to poeng. Start fikk senere tilbake sine poeng. Strømsgodset og Mjøndalen som også er vært i store økonomiske vansker blir ikke straffet. I følge fotballpresident Odd Flattum er det først i 1995 at klubber i 1. divisjon vil bli behandlet likt med klubbene i Tippeligaen i slike tilfeller.

- da Tord Grip var landslagstrener for Norge fikk østfoldingen Glenn Holm sjansen med flagget på brystet. Holm representerte den gangen Moss FK. Men Holm slo ikke til som forventet. Nå har midtbanespilleren skrevet under for japanske Soon, etter at han forrige sesong representerte Sprint/Jeløy.

- Asker, Sandviken, Trondheims/Ørn og Sprint/Jeløy har alle fått 100.000 kroner hver i såkalte prosjektmidler fra Norges Fotballforbund. Selv om Donn har kjempet i toppen her hjemme de to siste sesongene, fikk ikke Donn noen midler denne gangen. Pengene som de fire klubbene har fått skal brukes til å ruste opp klubbenes daglige drift og utvikle satsingen på markedssiden.

Mer stabile inntekter for

I fjor ble ikke inntektene så store som håndballformann Marianne Strømstad og resten av styret hadde budsjettert med. Et nytt opplegg når det gjelder kiosksalget på Stadion vil gi mer stabile inntekter for en svært aktiv avdeling som i sesongen som gikk påny opplevde sportslig fremgang.

- I fjor budsjetterte vi med 120.000 kroner i inntekter fra kiosksalget på Stadion. Vi endte på 50.000, forteller Strømstad.

Et nytt opplegg av året ble derfor introdusert, hvor håndballavdelingen og junioravdelingen har gått sammen om ansvaret for kiosksalget. 30 prosent av inntektene går nå til håndballen, 30 prosent til junioravdelingen. Hovedstyret får også sine 30 prosent, mens det settes av 10 prosent av inntektene i et eget fond, slik at man har de midlene som trengs til vareinnkjøp, oppussing og investering i nytt materiell om det skulle være behov for det.

Når det gjelder kamplotteriet, deler håndballen og junioravdelingen inntektene likt. Det som kommer inn blir som en ren netto å regne.

- Dette opplegget vil forhåpentligvis gi mer stabile inntekter på et noe høyere nivå enn tidligere. Skal inntektene bli størst mulige, er vi selvsagt avhengige av at laget gjør det godt i Tippeligaen. Da øker publikumstallet på hjemmekampene, noe som selvsagt virker positivt inn på kiosksalget, opplyser håndballformannen.

Hun legger til at håndballavdelingen har budsjettert med 200.000 kroner i inntekter fra kiosksalg og kamplotteriet i 1995.

Gode sportslige plasseringer

Starts mange lag gjorde det godt i sesongen 1994/95. Dame A-laget oppnådde en 5. plass i 3. divisjon.

- Det er noe på gang. Med en ytterligere nivåheving i sesongen som kommer, kan Start være med å kjempe om opprykk, sier Strømstad.

Dame B-laget, laget til veteranene i Start's håndballavdeling, vant 5. divisjon, og rykket dermed opp.

Start hadde i sesongen som gikk to jenter 14-lag. Det ene laget oppnådde en 2. plass i sin avdeling, mens det andre laget havnet omkring midt på treet i sin avdeling.

Trenerkabelen er lagt

- Det er ingenting i veien med ambisjonene til våre spillere. Mange ønsker å ha sportslig fremgang. Trenerkabelen for sesongen 1995/96 er nå lagt, og resultatet av den er vi meget godt fornøyd med. Vi har fått trenere som er blant de beste i landsdelen. Målet for dame A-laget er opprykk. Men vi skynder oss langsomt og legger sten på sten for å ha et så godt fundament å stå på som mulig slik at vi forblir stabile på et stadig høyere nivå.

Strømstad sier videre det er viktig å ha et godt seniorlag.

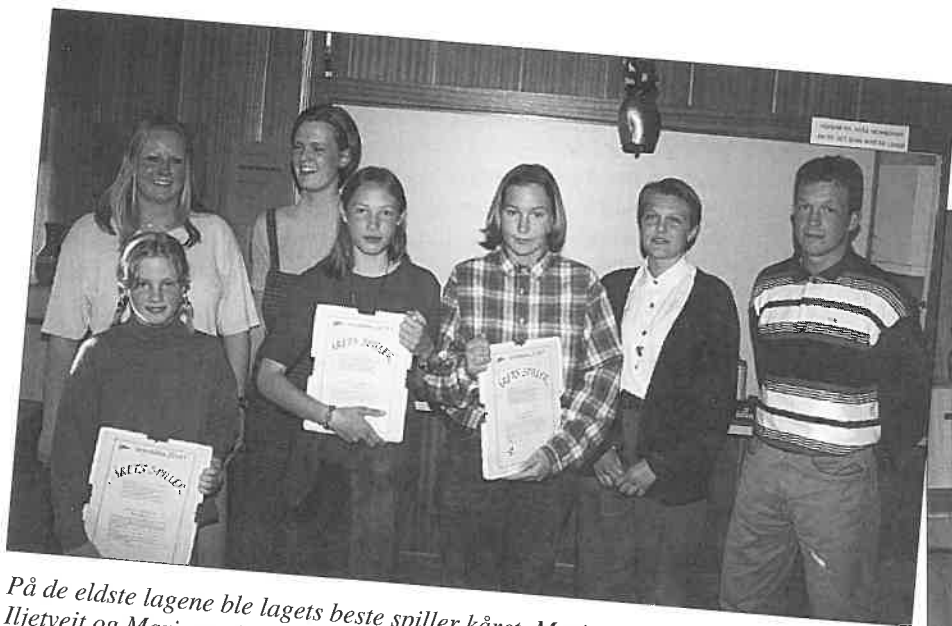
- Mange ser opp til spillerne, og sportslig suksess gjør at det går lettere å få til den rekrutteringen vi legger opp til.

Starthallen må brukes kun til håndball

- Mange av spillerne har hatt en utrolig fremgang i sesongen som gikk. Det er viktig at hovedstyret prioriterer håndballen. I dag får håndballen bare i liten grad benytte Starthallen. Håndballen må i fremtiden av og til komme foran fotballen, som legger beslag på mye av treningstiden i hallen, sier Strømstad.

Selv om sesongen er avsluttet betyr ikke det at aktiviteten i håndballavdelingen ligger nede. Flere lag skal i sommer være med på ulike turneringer, blant annet jente 12-laget som skal være med i Sommerland Cup på Østlandet.

Det er tradisjon i Start for å samles etter sesongen er over. Da utdeles diplomer og årets spiller på hvert av lagene blir kåret.

På de eldste lagene ble lagets beste spiller kåret. Maria Søvik Hansen, Åste Iljetveit og Marianne Nilsen fikk denne utmerkelsen på sine respektive lag. Her sammen med trenerne Trine Ose, Siri og Mass B. Johannessen.

Jente 10-laget ble trent av Elin Robstad og Turid Foss. Mange av spillerne fortsetter på jente 12-laget neste sesong. Laget har deltatt på mange turneringer og vinner svært mange kamper.

håndballavdelingen

- En stor takk for god innsats, sier håndballformann Marianne Strømstad (helt til venstre) og nestformann Astri Ruud (helt til høyre) til Starts håndballtrenere i sesongen som gikk.

Jente 12-laget ble trent av Trine Ose og Anja Trønnes. Laget har deltatt i flere turneringer og kan se tilbake på tre tap i forskjellige åttendedelsfinaler og et tap i kvartfinalen. I serien endte laget på en 5. plass og spillerne på laget har i følge trenerduoen hatt en veldig fin fremgang.

Start hadde i sesongen som gikk to jente 14-lag som ble trent av Mass B. Johannessen. De eldste spillerne ble konfirmerert denne våren. 2. laget har imponert. De har vært få i antall og har ligget til over midten på tabellen. De kom også til A-sluttspillet og gjorde det godt i flere turneringer. De eldste jentene har trent målbevisst og hardt i hele vinter, med 123 obligatoriske økter, pluss noen frivillige, slik at man totalt har kommet opp i 150 økter. Laget har spilt 65 kamper og vinner 51. To har endt uavgjort. I serien endte laget på 2. plass og i KM tapte laget på dårligere målforskjell.

Jente 9-laget har hatt en veldig fin fremgang og tapte ingen av sine kamper i sesongen som gikk.

Hardt arbeid må til for å sikre etterveksten

Nye spillere som kan gå inn og gjøre en god innsats i Tippeligaen når etablerte spillere gir seg, kommer ikke av seg selv. Start som i alle år har vært kjent som en klubb med tradisjon for å utvikle egne spillere har erfart at det kun er hardt arbeid over tid som fører fram. Så også i år.

I år har teamet som leder det sportslige arbeidet i junioravdelingen, ansvaret for flere lag i det langsiktige arbeidet med å fremskaffe spillere som holder Tippelig-anivå.

Opplegget som Start har valgt er unikt. Start er trolig den eneste klubben i Norge hvor en junior spiller eller for den saks skyld en god guttespiller, kan få sjansen til å spille i Tippeligaen, via spill på forskjellige lag på ulike nivåer.

Lederteam

Lederteamet bestående av Tor Arne Mjølund, Tom Edvardsen, Jørg Johnsen, Ole Petter Mortensen, Jan Erik Pedersen og Sigurd Gilje har i år en stall bestående av 26 spillere, boende fra Søgne i vest til Eydehavn i øst.

Disse spillerne utgjør utgjør tilsammen tre lag: Juniorlaget som i fjor spilte i den nestbeste divisjonen, vil spille nå i den beste juniordivisjonen på Sørlandet. Junior A-laget (Start 3) skal også i år spille i seniorennes 4. divisjon, hvor juniorlaget gjorde det meget bra med å besette en fjerde plass på slutttabellen.

I tillegg er svært mange av junior spillerne også mer eller mindre faste på laget som skal spille i 2. divisjon (Start 2).

- Utgangspunktet i år har vært å bygge videre på arbeidet fra i fjor. Årets stall består av svært mange spillere som var med i fjor. Treningsmessig har vi lagt oss på samme nivå. Rent sportslig har vi tilstrebet å endre spillet i dets lengderetning, slik at vi kan bli enda hvassere offensivt, forklarer Tom Edvardsen som i år er hovedtrener for Start 3-laget.

Stor belastning på spillerne

- Tidligere år har belastningen på flere av spillerne vært enorm, ettersom så mange har spilt kamper i 2. divisjon, 4. divisjon og NM. I fjor hadde vi en stall på 18 mann. I år er stallet altså utvidet til 26. Dermed kan vi forskyve belastningen på flere spillere, utdyper Tom Edvardsen.

Start har i løpet av de siste to sesongene fått frem en rekke egenproduserte spillere som har fått sjansen på A-laget i

Stor aktivitet og hardt arbeid må til om Start skal oppfylle målsettingen om å levere egenproduserte spillere til A-laget i Tippeligaen, mener Tom Edvardsen (t.v.) og Jørg Johnsen som har ansvaret for årets juniorelittelag i Start.

Tippeligaen. Det er i denne sammenheng nok å nevne spillere som Steinar Pedersen, Klaus Murbræch, Bjørn Stephansen, Frank Tønnessen, Bernt Christian Birke-land og Tom Berhus, Morten Enger og Sindre Gundersen, hvor de tre sistnevnte ble tatt opp i A-stallen i vinter.

Flere er "på beddingen". Knut Henry Haraldsen er en av mange spillere som "er i komminga". Knut Henry imponerte stort da han fikk sjansen i en treningskamp i Sørlandshallen mot Lillestrøm.

Bevisste holdninger

- Ved siden av å kunne gi et kamptilbud på et høyest mulig nivå, består utdanningen av spillerne også i å bevisstgjøre dem i forhold til holdninger, innstilling og treningskultur, slik at de står best mulig forberedt når de tar steget opp i A-stallen. For å gjøre overgangen fra junior til senior best mulig vil de spillerne i A-stallen som ikke har spilt Tippeligafot-

ball i serierunden forut, trene med de beste junior spillerne på den første treningen i uken etter, sier Tor Arne Mjølund, som leder teamet i rollen som koordinator.

Målet i år er kunne gjøre det best mulig å juniorcupen. I fjor ble Start slått ut tidlig. Mange av de faste spillerne var da med Start 2-laget til kamp. Slike kollisjoner vil man unngå i år.

I tillegg prioriteres to turneringer: JET-turneringen på Hamar i midten av juli og Nordisk Mesterskap i København i slutten av juli. Til den første turneringen vil juniorlagene til Spartak Moskva og Middlesbrough være med i tillegg til juniorlagene til hver av klubbene i Tippeligaen. Til turneringen i København vil Malmø FF, IFK Göteborg, de beste finske, islandske og danske klubbene være med.

26 spillere i stallen

Hele 26 mann har Jørg Johnsen og Tom Edvardsen i sin juniorelitestall i år.

Starts trenere Jørg Johnsen og Tom Edvardsen har 26 spillere i sin stall. Her er deres egen vurdering av de 26:

- Frank Ahmed: Åpenbare offensive kvaliteter. Stort potensiale. Fin basisteknikk. Besluttosom som spiss. Må vise høyt nivå over tid.
- Marius Alfredsen: Ny spiller fra Sørfjell. En allroundmidtbansespiller. God basisteknikk. God innstilling. Seriøs til idretten sin.
- Fredrik Andersen: En av de mest interessante spillerne i gruppa. Fysisk sterk. Hurtig. Atkuel for G-16 landslaget. Debuterte mot Sverige i vinter. Må utvikle basisteknikken sin.
- Kevin Andreassen: Mye av det samme om Fredrik kan sies om Kevin. Satser enormt. Har overblikket. Taktisk sterk. En smart midtbansespiller.
- Clifford Azomah: Er 1. års junior. Kontant i spillestilen. Meget bra teknikk. God ballfølelse. Mye å hente på det taktiske.
- Carlos Diaz: En kommende arvtaker til Erik Mykland. "Tryller" med ballen. En uhyre interessant spiller. Sliter med den taktisk/defensive delen. En spiller for fremtiden.
- Jon Egil Enger: Gode basisferdigheter. Veldig seriøs. Ønsker å nå langt. En typisk måljeger.
- Christian Fretland: Er førstepilger som målvakt. God grunnteknikk. Stort potensiale. Er treningsvillig.
- Morten Gilje: Er 1. års junior. Presist og godt venstreben. God hodespiller. God fysikk.
- Knut Henry Haraldsen: Den som setter listen for laget med sin innstilling og gode holdninger. Veldig, veldig seriøs. Kaptein på U- og juniorlaget. God i hodespillet. Leser spillet godt.
- Dang Minh Hoat: Ekstremt hurtig. Kan utvikle seg til å bli en vedlig god kantspiller. God teknikk i forhold til farten.
- Yngvar Håkonsen: Gode basisferdigheter. Presist venstreben. Skyter hardt. Fremragende fysikk. Blant de mest interessante i gruppen.
- Christian Jørgensen: Veldig energisk spillestil som forsvarer. Tør å si i fra på en positiv måte.
- Henrik Jørgensen: Tvillingbror Henrik spiller sentralt på midtbanen. Gode basisferdigheter. Bra fotballforståelse. Forventer en god del av ham. Begge de to brødrene har kolossal arbeidskapasitet. God spenst i

forhold til høyden.

- Morten Knutsen: Kommer fra Grane i Arendal. God venstrebensspiller. Godt blikk for spillet. Bra teknikk. Seriøs innstilling. Trener med Øyestad i tillegg til Start. Gode utviklingsmuligheter.
- Knut Ove Kristiansen: God innstilling. God fysikk. Tacklingssterk forsvarer. Bra i hodespillet og god arbeidsmoral.
- Terje Leonardsen: Fra Tveit. Allsidig midtbansespiller. Enorm arbeidskapasitet. Start svar på landslagets "Leo".
- Yngve Martinsen: Nok en midtbansespiller med et presist og godt venstreben. Typisk kantspiller. Litt å gå på med henblikk på selvtilitt.
- Inge A. Olsen: Stor autoritet til å være 1. juniorsspiller. Kommer fra Søgne. Tacklingssterk. Gode basisferdigheter. God arbeidsmoral.
- Pål Erik Pedersen: Sønn til Starst gamle backkjempe Trond Pedersen. Mange av de samme ferdighetene som faren ettersom også Pål Erik spiller i forsvaret. Trener mest av samtlige spillere. God teknikk.
- Sven Erik Pedersen: Energisk forsvarer med stor arbeidskapasitet. Fått mye ut av treningen. Gode utviklingsmuligheter.
- Trond Gunnar Salvesen: Angriper som kommer fra Staubø. Utrolig bra stet. Ekstremt hurtig. Trenger mer erfaring.
- Tor Kristian Strand: God teknikk. Godt mottak. Treningsvillig forsvarer. Tacklingssterk. Meget god i hodespillet.
- Lars Josef Talas: Har vært på treningsopphold både hos Norwich og i Holland. Uromoment. Står på skikkelig. Oppofrende spillestil som lett smitter. Er angriper.
- Emil Tungehaug: Er keeper: Hurtig til å være målvakt. Uredd. Mangler erfaring.
- Vidar Vik: God innstilling. God fysikk. Tacklingssterk. Bra i hodespillet. Forsvarer med utpregede defensive kvaliteter. Har mye å bidra med.

RESULTATOVERSIKT

Tippeligalet:

22. april: Lillestrøm - Start 3-1
Målscore: Petter Belsvik. 7.892 tilskuere

30. april: Start - Stabæk 4-1
Målscore: Helge Bjørnsaas, Tore Løvland, Slobodan Miletic, Totto Dahlum. 6.963 tilskuere

3. mai: Hamarkameratene - Start 0-0. 2.785 tilskuere

7. mai: Start - Hødd 0-2. 5.596 tilskuere

14. mai: Tromsø - Start 1-4
Målscore: Morten Pettersen, Petter Belsvik (2), Claus Eftevaag. 5.695 tilskuere

16. mai: Start - VIF Fotball 0-1. 9.265 tilskuere

21. mai: Strindheim - Start 2-6
Målscore: Totto Dahlum, Petter Belsvik (4), Tore Løvland. 1.420 tilskuere

28. mai: Bodø/Glimt - Start 1-2
Målscore: Petter Belsvik (2). 4.763 tilskuere

2. juni: Start - Molde 1-3
Målscore: Tore Løvland. Tilskuere: 6.178

11. juni: Kongsvinger - Start 2-0. Tilskuere: 2.259

18. juni: Start - Rosenborg 1-3
Målscore: Tore Løvland. Tilskuere: 4.388

25. juni: Brann - Start 0-4
Målscore: Petter Belsvik (2), Totto Dahlum, Andreas Lund. Tilskuere: 6.426

Resultater cupen:

10. mai: 1. runde: Øyestad - Start 1-2
Målscore: Pål Lydersen, Totto Dahlum
600 tilskuere

31. mai: 2. runde: Start - Sola 7-2
Målscore: Morten Pettersen, Petter Belsvik, Totto Dahlum (4), Andreas Lund
802 tilskuere

21. juni: 3. runde: Odd - Start 2-2 (4-5 vant straffespark-konk. 4-5)

Start 2:

Start 2 - Liv/Fossekallen 3-1
Målscore: Andreas Lund, Tom Berhus, Knut Henry Haraldsen

Flekkefjord - Start 2 3-2
Målscore: Andreas Lund, Knut Henry Haraldsen

Start 2 - Ørn, Horten 7-1
Målscore: Andreas Lund (3), Klaus Murbræch, Sven Kloster, Tom Berhus, Knut Henry Haraldsen

Fram, Larvik - Start 2 0-2
Målscore: Klaus Murbræch (2)

Øyestad - Start 2 2-6
Målscore: Andreas Lund (2), Klaus Murbræch (2), Bernt Christian Birkeland, Steinar Pedersen

Start 2 - Åssiden 4-5
Målscore: Klaus Murbræch, Bjørn Stephansen, Morten Enger, Sven Kloster

Pors - Start 2 4-2
Målscore: Tom Berhus, Slobodan Miletic

Start 2 - Falk 2-1
Målscore: Vetle Andersen, Andreas Lund

Runar - Start 2 0-1

Start 3:

Start 3 - Våg 0-0

Giv Akt - Start 3 0-1
Målscore: Morten Gilje

Vennesla SFK - Start 3 0-6
Målscore: Carlos Diaz (4), Jon Egil Enger (2)

Start 3 - Lillesand 6-0
Målscore: Carlos Diaz (3), Jon Egil Enger (2), Morten Gilje

Start 3 - Rygene 1-3
Målscore: Carlos Diaz

Froland - Start 3 2-0

Start 3 - Grane 3-2
Målscore: Morten Gilje, Jon Egil Enger, Carlos Diaz

Start 3 - Grim 3-1
Målscore: Jon Egil Enger, Carlos Diaz, Terje Leonardsen

Greipstad - Start 3 2-3
Målscore: Jon Egil Enger (3)

Birkenes - Start 3 1-3
Målscore: Morten Knutsen, Carlos Diaz, Terje Leonardsen

Start 3 - Randesund 4-3
Målscore: Terje Leonardsen (3), Carlos Diaz

Juniorgcupen:

1. runde:
Start - Øyestad 8-1
Målscore: Jon Egil Enger (3), Carlos Diaz (2), Inge Olsen, Morten Gilje, Morten Enger

2. runde:
Mandalskameratene - Start 1-7
Målscore: Jon Egil Enger (3), Knut Henry Haraldsen, Morten Knutsen, Terje Leonardsen, Yngvar Håkonsen

3. runde:
Start - Eik 3-0
Målscore: Morten Enger (3)

Et kraftak må til for at Start kan møte fremtiden

analyse, Toppfotball & talentutvikling mot år 2000, om hva som skal til for at Start også i fremtiden kan forbli en toppklubb - og en toppklubb som vinner noe.

1978 og 1980 var gullårene i Kristiansand. to seriemesterskap med kort mellomrom gav håp for fremtiden. Siden den gang har klubben bare vunnet norgesmesterskapet for juniorer. Det skjedde i 1993. Hva har skjedd på de siste 15 årene. Hvorfor har ikke Start vunnet noe siden den gang?

Mange i og utenfor klubben har stilt seg disse spørsmålene. Moen mener noe entydig svar er vanskelig å gi. Det er trolig en rekke faktorer som har virket inn. Det som er interessant er hvorvidt Start i fremtiden kan etablere seg som en virkelig toppklubb, slik at det forhåpentligvis ikke går 15 nye år før en kan hente hjem et nytt mesterskap.

- Utviklingen i norsk fotball går utvilsomt i retning av at de som har de største

ressursene, er dem som står best rustet for ny suksess. Slik er idretten utilbørlig, og kanskje noen gager også urettferdig. Men det er viktig å vite at det ikke nødvendigvis er et likhetstegn mellom ressurser og penger i denne sammenhengen. Ressurser kan være spillere, trenere, ledere, anlegg, organisasjon, støtteapparat, kultur og støtten utenfra til klubben. For å vinne må en være dyktigst innenfor flest mulig av disse områder. Ikke nødvendigvis ha penger "på bok". Det har vist seg at penger fort kan bli en sovepute i en klubbs utviklingsprosess, forklarer Teddy Moen.

Han mener det er nødvendig at Start fremover må se på de ulike sider av sin virksomhet for å finne fram til en form for organisering som passer for en klubb som ønsker å vinne noe i norsk fotball.

Det har som sagt Moen gjort i et bredt anlagt arbeide som har fått arbeidstittellen Toppfotball & talentutvikling mot år 2000.

Nedenfor bringer vi i forskjellige artikler utdrag av hva Moen har konkludert med i sitt analysearbeid.

- IK Start har forutsetning for å være best, samt konkurrere med de fleste andre toppklubber ut fra sitt ståsted. Det ligger et potensiale i IK Start som jeg er overbevist om ikke fullt ut er realisert. Men klubben er nå nødt til å gå i seg selv og sette i gang en prosess hvor flest mulig ressurspersoner blir trukket tinn. Det må gjøres et felles kraftak for fremtiden!

Det er en av Starts trenere Teddy Moen som stiller disse og andre betimelige spørsmål. Det har Moen gjort i bred

SPILLEREN MÅ I FOKUS

Det ligger alltid en kime til konflikt mellom laget og enkeltspilleren i en toppklubb. På den ene siden er fotball et lagspill. På den andre siden trakter spilleren etter personlig suksess, kanskje med påfølgende belønning i form av landslagsplass og/eller proffspill i utlandet. Dette kan føre til konflikter hvis ikke klubben bevisst arbeider med å få en lagfølelse i hele organisasjonen.

Målet må også ligge klart, nemlig at laget som sådann gjør det best mulig. Skal dette skje mener Teddy Moen en rekke tiltak må gjennomføres, eventuelt forbedres.

Han mener spilleren er den viktigste personen i en toppklubb. Alt må legges opp slik at spilleren får utviklet sitt potensiale og ferdigheter, gjennom samhandling spillerne imellom for å få en optimal enhet.

Videre mener han det er viktig å skape ro og trygghet i organisasjonen, slik at spillerne får anledning til å konsentrere seg om å spille fotball.

- I alt for mange år har fotballspillere kommet på trening for å bli trent, ikke for å trene. Fotballspillere må i større grad ta ansvar for at det er dem selv og ingen andre so kan gjøre dem gode. Klubb, trenere og ledere er kun et redskap den enkelte spiller må benytte seg av for å få utviklet sitt potensiale, sier Teddy Moen.

Moen understreker denne prosessen må starte allerede i 14-16 års alderen når spilleren er med på småguttelaget. Spillerne må få mer kunnskap om sin egen idrett gjennom ulike kurs. Førings av treningsdagbøker er en nødvendighet. Innføring av enkle tester likeså. Det må også setes opp utviklingsmål for den enkelte

spiller basert på en kapasitetsprofil.

- Kunnskap om riktig kosthold, betydningen av nødvendig hvile og restitusjon, og en restriktiv holdning til alkohol, nikotin og andre rusmidler hører også med, utdyper Moen.

Toppfotballen tar også mye tid, noe som får betydning for forholdet fotball, arbeid, skole og hvile.

Moen sier klubb og spiller må komme fram til hva en totalbelastning for spilleren bør være. Han mener det bør stilles krav fra klubben om halvdagsstudier eller jobb. Det er IKKE gunstig at spilleren ikke har noe å gjøre utenom fotballen.

Og sist, men ikke minst, så må spillerkontraktene i større grad konkretiseres i forhold til hva slags forpliktelser spillerne har til klubben.

Talentutvikling i egen klubb

Start er fortsatt blant de klubbene som drives aller best i landet i forhold til å utvikle spillere til klubbens A-stall. Forsatt har ikke Start som klubb sett den VIRKELIGE BETYDNINGEN av å ha en skikkelig rekrutteringspolitikk.

For å rette på dette foreslår Moen at hvert lag trenes av kvalifiserte trenere som kan arbeide bevisst med utviklingsmålene på de forskjellige alderstrinnene. Trenerne må virke over tid for å skape kontinuitet. Mer fokus på viktigheten av et godt rekrutteringsarbeid og tiltak fremover for å skape status rundt det å være leder og/eller trener i klubbens junioravdeling.

- Start skal ha de beste trenerne og lederne, mener Moen.

Et utfordrende kamptilbud er nesten helt avgjørende for å utvikle spilleren til å bli en toppspiller. Start har i dag en modell med et lag i 2. divisjon og et i 4. divisjon. Utfordringen i følge Moen framover ligger på hva som kan gjøres når det gjelder matchingen av Starts smågutte- og guttespillere.

Dessuten må klubben se på muligheten for eventuelt å sende spillere bort fra klubben for å videreutvikle dem i andre klubber.

- Påse at det beste juniorspillerne får spille i 2. divisjon, bevisst benytte lovende unggutter i privat og treningskamper med A-laget, og gi de beste juniorene tilbud om lærlingekontrakt i A-stallen, hører også med. I tillegg til at matchtilbudet ikke må bli for tøft, sier Teddy Moen.

- Våre guttespillere må også få et godt kamptilbud, gjerne gjennom deltakelse i 4. divisjon for seniorer. De beste småguttspillere må få prøve seg i guttelagssammenheng. I de tilfeller der det er nødvendig, kan vi inngå leiekontrakter med klubber i 1. divisjon for å gi en spiller nødvendig spillererfaring, legger han til.

Periodevis har klubbens junioravdeling hatt en trenerkoordinator hvis oppgave har vært å stimulere de enkelte lag og trenere til å drive en god rekrutteringspolitikk. I 1992 valgte klubben å lønne en koordinator. I 1995 er klubben gått bort fra ordningen på grunn av andre prioriteringer. Det må avsettes midler for å få stillingen tilbake.

Start har de siste årene hatt en A-stall på rundt en 24 mann. Skal en klare å følge opp alle disse spillerne i forhold til både felles- og egentrening, må Start knytte til seg en assistenttrener på deltid. Molde og Rosenborg har som de første i landet ansatt en assistenttrener på heltid. Denne treneren må ha et spesielt ansvar for å legge opp den individuelle treningen for spillerne i A-stallen, samt de mest lovende juniorspillerne, og må også ha et spesielt ansvar for å følge opp juniorlag og guttelag, i tillegg til å være ansvarlig for klubbens talentutviklingsprosjekt.

Moen understreker også betydningen av å fortsette å bygge ut det gode samarbeidet med lokale klubber. Samarbeidsavtaler om spilleroverganger, temakvelder hvor trenere og ledere inviteres til Start om hvordan man kan jobbe sammen om å utvikle fotballspillere, og utarbeide standardkontrakter med gulerot for moderklubben, hører med i denne sammenheng.

Organisasjonsplan for toppfotball

Teddy Moen mener Start har tatt steget i riktig retning i forhold til å få en mer tilpasset organisasjon for toppfotball. Hovedstyret har i større grad delegert myndighet til arbeidsutvalget og sportslig utvalg. Moen mener denne linjen må forsterkes ytterligere, slik at sportslig utvalg får større innflytelse på saker av sportslig karakter, og ikke minst at juniorsatsingen også er en del av klubbens toppfotball.

Moen mener det også må settes ned en gruppe hvis mandat er å utarbeide forslag til en visjonsmodell med konsekvenser, slik at Start får et arbeidsverktøy som en handlingsplan for en klubb vitteelig er.

- Å få satt ned et utvalg som skal se på mål-krav-konsekvensertiltak og økonomi i klubbens toppfotball og talentutvikling, må prioriteres meget høyt. Målet må være at det blir utarbeidet treårs handlingsplaner både for klubbens toppfotballsatsing og for klubbens satsing på talentutvikling, mener Moen.

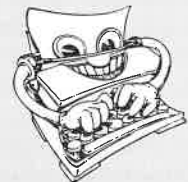
Ordningen med en hovedtrener på heltid må opprettholdes, og det må etableres et fotballforum eller trenerforum hvor de ansvarlige i A- og juniorstallen kommer sammen for å legge opp strategier for Starts toppfotball og talentutvikling.

Moen etterlyser også en satsing på å legge forholdene best mulig til rette for nye spillere.

Det må i fremtiden i større grad også bli resultatorienterte spillerkontrakter, hvor spilleren gis en fast grunnlønn, men at spilleren får en høyere bonus enn tidligere i tråd med gode resultater, samt at spilleren får egne bonusavtaler når det gjelder cupen og eventuell deltakelse i europacupen.

Det må også inngås lengre kontrakter mellom klubben og dens spillere, trenere og ledere, hvor treårs kontrakter bør være et minimum.

Yet du at...

- Sogndals Håvard Flo har markert seg positivt i dansk toppfotball. Flo lagde flere viktige mål i fjor for sin nye klubb AGF Århus som til og begynne med leide ham fra Sogndal. Gamleklubben til Jan Halvor Halvorsen var så fornøyd at man bestemte seg for å kjøpe Flo. I midten av november ble AGF og Sogndal enig om en kjøpsavtale, hvor AGF måtte legge 1,25 millioner kroner på bordet for å få en permanent avtale. Flo selv ble enig med AGF om en treårs kontrakt. Håvard Flos gamle klubb Stryn skal ha 20 prosent av overgangssummen, det vil si 250.000 kroner.

Treningsforhold og støtteapparatet

Teddy Moen mener treningsforholdene på Sørlandet har blitt opp mot det optimale etter at Sørlandshallen stod ferdig. Men det koster å bruke hallen. Alle får heller ikke plass i hallen. Derfor må det gis et godt tilbud på Stadion vinterstid slik at flere klubber kan få gode treningsforhold. En ordning med kommunen om brøyting og saltpålegging må følges opp.

A-laget trener i dag på Dønnestad sommerstid. For junior- og guttelagene er det bare Marvika som er et alternativ om en ønsker å ha gress under knottene. Banen har gradvis forfalt i kvalitet. Moen ser for seg en ordning mellom Start og de militære myndigheter for å finne fram til en plan for banens fremtid, og få etablert et apparat i klubben som er villig til å stå for vedlikeholdet av banen om en skulle få til en slik avtale med Forsvaret.

For å stimulere miljøet innen støtteapparatet og klubbens medlemmer forøvrig, ser Moen for seg kafédrift i Start-hallen en to-tre kvelder per uke, faste aktivitetskvelder for medlemmene, og større fleksibilitet i bruken av kjøkken og peisestue for de aktive.

Moen peker også på betydningen av et godt støtteapparat i klubben. Hans forslag er at det inngås standardkontrakter med oppmennene, og at representanter fra støtteapparatet er tilstede ved alle treninger, pluss at støtteapparatet i stor grad får være med aktivt i planleggingen av sesongen og arbeidet underveis.

Han mener også at lege og fysioterapeut må knyttes tettere opp til det daglige rundt lagene, pluss større ansvar for oppfølgingen av skadde spillere.

Vet du at...

- OL-landslagets gode vingspiller Christian Werring Clem har skrevet under for den danske storklubben Brøndby. Clem startet sin karriere for København-klubben Fram, men valgte å skrive under for Fremad Amager da Fram ble slått konkurs i forfjor. Hos Fremad Amager har Clem spilt meget godt, og tilbudet fra Brøndby kom ikke som noen overraskelse. Også FC København og Lyngby var fremme med tilbud til den norske OL-landslagsspilleren.

- VM-sluttspillet i er 2002 kan bli arrangert i Sør-Korea. Faktum er at landets fotballmyndigheter nå formelt har søkt det internasjonale fotballforbundet om å stå som vertskap for sluttspillet om syv år.

Må forsterke treningskulturen

De siste årene har en gradvis forsterket treningskulturen i Start. Større krav til spillerne har gjort dem bedre trent rent fysisk fordi mengden er økt. Men fortsatt er det en del å hente. Det er i dag bare en tredjedel av spillerne i A-stallen som har mulighet til gruppetrening på formiddagen.

Moen ser derfor for seg trening i Start-regi i 11 av årets 12 måneder, tilrettelegging for trening hver formiddag uken igjennom, gjerne på en slik måte at man kan kjøpe spillerne fri til å følge disse treningene. Moen mener også at syv-ti timers økter per uke i forberedelsesperioden, to timers treningsøkter og vedlikehold av fysisk trening også i konkurranseperioden hører med.

Til arbeidet med å forsterke treningskulturen hører også en større planmessighet i treningsarbeidet.

Hva slags spillestil skal Start følge? Er spillestilen effektiv og attraktiv også om en del år? Moen tilrår en vurdering her og spør om hva slags spillere Start skal hente inn etter hver sesong. Han spør også om det er treneren som skal bestemme hvordan Start skal spille, eller om klubben kan komme med visse innspill i så måte.

- Skal vi forlange at lagene nedover i junioravdelingen utvikler spillerkarakteristika som bygger på klubbens A-lags stil, spør Moen.

Han mener også det i større omfang enn i dag må legges opp til testing av spillerne, også av juniorspillerne, gjerne i

samarbeid med Lærerhøgskolen og Høgskolen i Agder for å stimulere fram et regionalt toppidrettsenter på Sørlandet.

Moen peker også på at det bør være like viktig å legge inn sosiale aktiviteter på årsplanen som trening og kamper, for å aktivisere hjemmesitterne i større grad, samt eventuelle barn.

- Vi må skape aktiviteter i Starthallen for våre spillere, også med felles måltider i etterkant av treninger, mener Moen.

Som legger til at Start må også få kontakt med de rette personene ved utdanningsinstitusjonene for å inngå avtaler om spesielle ordninger med utdanning for klubbens spillere. Han viser til at få kan leve av de midlene man har tjent som aktiv fotballspiller. Derfor er det viktig å ta ansvar sammen med spillerne den dagen spilleren gir seg.

- Vi må også få til en god evaluering av spiller og lag i kamp, og utvikle et system med mest mulige optimale tilbakemeldinger til spillerne gjennom hele sesongen, ved å benytte individuelle spilleranalyser og bruk av video i treningssammenheng. I så måte må nødvendig utstyr anskaffes, mener Teddy Moen.

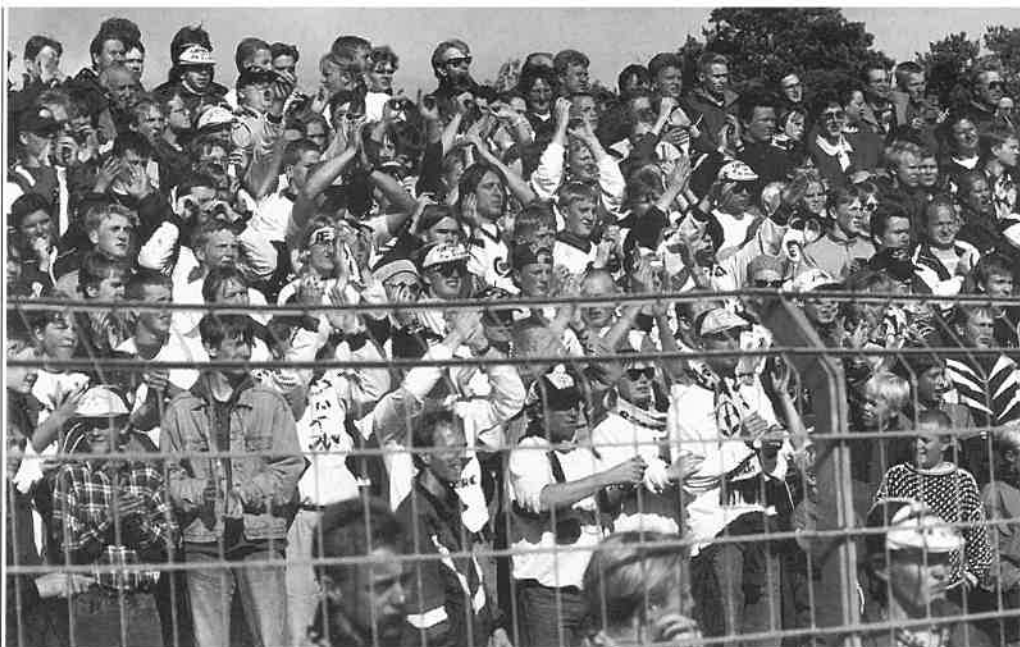
Et positivt samarbeid

Nytt av året er det at Start har fått en ny supporterklubb. Det er også andre folk som forestår salget av supportersalget i år, etter at Start 1000 Interesse- og Supporterorganisasjon ble lagt ned i vinter.

- Starts styre valgte å prøve en ny ordning i år. Resultatet ble at supporterne som til vanlig står midt på ståtribunen nå blir å anse som Starts offisielle supporterklubb. Tigerberget Fotballklubb skal stå for alt salg av supporterutstyr. Det er Helge Breilid som forteller dette. Breilid er sammen med Thomas Stav Johanssen Start-styrets forlengede arm inn i dette arbeidet.

Tigerberget Fotballklubb har altså fått ansvaret for salg av supporterutstyr på Stadion. En entusiastisk gjeng, i følge Breilid.

- Vi har valgt å prøve et nytt opplegg i år. En god del varer lå inne på lager. Målet i år er å få solgt mest mulig av det-

Start har fått med nye folk på supportersiden. Tigerberget Fotballklubb står for salget av supporterutstyr. Tigerberget Supporterklubb har blitt Starts offisielle supporterklubb.

te supporterutstyret, og prøve å finne varer som kan selge godt til neste år. En del av varene som lå på lager var ikke det letteste å selge. Men et sted må vi jo begynne og arbeide videre ut fra det, mener Breilid.

- Vi tror det er et mye større potensiale i salget enn det vi har fått ut sålangt. Viking selger tre-fire ganger luer, skjerf, drakter og annet supporterutstyr enn

Start. Det er bare fantasien som setter begrensninger for hva som kan selges av utstyr.

- Vi kom litt sent i gang i år. Målet for neste sesong er å komme tidlig i gang slik at man er ute i god tid til å iverksette de planer man kommer fram til, sier Helge Breilid

Starts offisielle supporterklubb

Start har ikke bare fått nye folk til å stå for salget av supporterutstyr. Start har også fått en ny supporterklubb. Denne heter Tigerberget Supporterklubb, men må ikke forveksles med Tigerberget Fotballklubb.

Mange forbinder nok supporterklubben med gjengen som står på ståtribunen i gult og svart, viftende med flagg og skjerf.

Dag Esben Fredriksen som er en av de sentrale skikkelsene bak Supporterklubben sier at målet er at så mange som mulig kan bli medlem.

- Alle som kommer på en hjemmekamp er jo en Start-supporter. Tigerberget Fotballklubb er ikke bare for den gjengen som står i gult og svart på ståtribunen. Vi vil ha med flest mulig. Målet i år var å få 200 medlemmer. Vi har sålangt passert 150. Det vi kan tilby er et medlemskap som sikrer en rekke fordeler, forteller Fredriksen.

- Et av målene vårt er å arrangere turer til bortekampene. Her vil medlemmene få en pent avslag i prisen i forhold til de som ikke er medlemmer. Vi ønsker å arrangere turer til så mange bortekamper som mulig. Interessen rundt disse har vært ulik. Når Start gjør det godt, vil mange være med også på bortekampene. Når det butter noe imot, er ikke interessen like stor, legger Fredriksen til.

Tigerberget Supporterklubb gjør også et stort arbeid når det gjelder en forsvarlig avvikling av hjemmekampene.

Fotballkroa Up Town er helt klart møteplassen for Starts ihuga tilhengere. Hit inviterer man bortelagets tilhengere til en samling før kampen, og gjerne etter kampen også, for den saks skyld.

- Målet er klart: Å skape gode forbindelser slik at samtlige supportere oppfører seg slik gode supportere skal på en kamp. Å støtte sitt eget lag på en best mulig måte, uten at noen av supporterne blir til sjenanse for sine medpublikummere, sier Fredriksen.

ET FLOTT TILTAK

Dette er flott tiltak. Vi er med avtalen med Start sikret vår egen økonomi. Det er Thomas Haugland, en av de sentrale skikkelsene i Tigerberget Fotballklubb som sier dette.

- Avtalen med Start betyr at vi har en andel av overskuddet på salget av supporterutstyr. Med dette opplegget har vi kommet svært langt på vei med å sikre vår egen klubbøkonomi, legger han til.

Haugland forteller at Tigerberget Fotballklubb består av 25 medlemmer. Klubben har lagt påmeldt i 7. divisjon.

- Og det koster. Faktisk må vi ut med over 10.000 kroner i serieavgift. I tillegg kommer leie av Sørlandshallen til trening i vinterhalvåret og utgifter til dommertrio. Samarbeidet med Start er et flott tiltak. Vi blir sikret inntekter og hjelper Start - et gjensidig og fint forhold som forhåpentligvis vil vare ved i mange, mange år, sier Thomas Haugland.

Nordisk serie - noe for Start

Rosenborg har lenge ønsket å få til en nordisk klubbserie. Nå har Rosenborg formelt lansert idéen.

Går det som Trondheimsklubben ønsker, kan de to-tre beste klubbene fra hver av de nordiske nasjonene hilse velkommen til nyskapningen om et par år. Lykkes man vil også Start få muligheten til å møte de beste nordiske klubblagene, vel og merke dersom laget kvalifiserer seg gjennom en topplasse- ring i den norske Tippeligaen.

- Idéen må ikke oppfattes som et forsøk på å lansere en turnering som vil gå på bekostning av den norske Tippeligaen, understreker Rosenborgs trener Nils Arne Eggen ovenfor Starteren.

- Vi kan tenke oss at en nordisk klubbserie utvikles i tre perioder. Først med en vinterse- rie på sydlige breddegrader som enten en erstatning for eller supplement til vinterserien på Kypros. Videre mener vi det kan gå å spil- le noen kamper sommerstid, og la det hele munne ut i et sluttspill på høsten, fortsetter Eggen.

Som har lansert idéen her hjemme. Han understreker at det ikke skal være Rosenborg som kjører videre med planene.

- Det er opp til forbundet å ta opp saken med forbundene i Danmark, Sverige og Fin- land. Går det som vi håper, kan vi være i gang om et par års tid. Det hadde vært moro, både for spillerne som får et bredere kamptilbud, og ikke minst for publikum som kan få anled- ning til å se gode lag som for eksempel IFK Göteborg, Malmø FF, Brøndby, Ilves, Haka, Kuusysi Lathi, Aalborg Boldklubb og FC København på nært hold, avslutter Nils Arne Eggen.

Vet du at...

- engelske Wolverhampton forsøkte i våres å kjøpe Lillestrøms Ronny Johnsen. Wolves- manager Graham Taylor var meget interessert i å kjøpe Johnsen, og bød LSK fem millio- ner kroner. Dette budet ble avvist, noe som fikk Graham til å komme tilbake med et noe høyere bud, om vi skal tro lokalpressen på Romerike. Heller ikke da ble partene enige, ettersom LSK krevde nærmere ti millioner kroner for Johnsen. Dette gjorde at Taylor i ste- det valgte å gå for Feyenoords John de Wolf. Den nederlandske landslagsstopperen kostet Wolves rett i overkant av fem millioner kroner. LSK-leder Einar Krokan sa til Romerikes Blad at LSK lærte mye da man solgte Mons Ivar Mjelde til Austria Wien for tre millioner kroner. I følge Krokan tolket man ikke kontrakten til Mjelde riktig, noe som førte til at Mjelde gikk for en langt billigere penge enn det han i følge LSK-ledelsen var verd. Selv om det ikke ble noen kontrakt med Wolves, er Ronny Johnsen fortsatt like proffaktuell. Da Norge møtte Ghana i en treningskamp i slutten av mai, hadde klubber som Real Sociedad og tyske VfB Stuttgart sine representanter på tribunen for å følge Johnsen som var Norges desidert bestemann mot Ghana.

«Samler jeg bil- og bolig- forsikringen i gjensidige, får jeg rabatten som øker fra år til år. Her er det visst flere ting som må flyttes!"

Samler du dine forsikringer hos oss, kan du få Gjensidige-Avtalen. Den gir deg både leiebilordning ved kaskokade, og røykvarsler som en del av boligfor- sikringen. Dessuten - rabatten som blir større for hvert år! Hos oss kan du også oppnå 40 % rabatt på premien ved å sikre hjemmet ditt mot brann,

tyveri og vannskade.

Ta kontakt med oss, så hjelper vi deg å inngå Gjensidige-Avtalen.

GJENSIDIGE
Sør

dampbageriet

HENNIG
OLSEN IS

Bare Rosenborg og Brann tjener gode penger

Økonomien hos de 12 klubbene som i fjor utgjorde eliteserien i fotball er langt fra god, selv om mange klubber har gjort et formidabelt arbeid med å redusere gjelden og få opp overskuddene og på den måten bedre sin egen likviditets-situasjon. Tre klubber tapte mye i fjor. Bare Rosenborg og Brann kan sies å ha tjent godt. Samlet omsetter Tippeliga-klubbene for nærmere 200 millioner kroner i år.

De to klubbene kunne begge fremlegge et overskudd på godt i overkant av to millioner kroner for sesongen 1994. Verst i klassen ble VIF Fotball som gikk nærmere 4,4 millioner kroner i rødt.

Lillestrøms underskudd ble på hele 1,9 millioner kroner. Likevel fikk ikke underskuddet de samme konsekvenser for Lillestrøm som tilfellet var med Start og VIF Fotball. Både Start og Vålenga ble fratatt to poeng som straff. Start fikk sine poeng tilbake. VIF Fotball har forsøkt å få NFF til å omgjøre straffen, så langt uten resultat. Denne saken er enda ikke avgjort.

Sogndal rykket ned i fjor. I 1993 klarte laget seg godt, og gikk med nærmere to millioner kroner i pluss da. I fjor endte regnskapet opp med 1,4 millioner kroner i minus. Årsakene heter flere spillerkjøp enn budsjettet og også lavere publikumsinntekter enn forventet.

Stadig flere klubber drives bedre og bedre. Klubbene har flinke folk på markedssiden. I år vil de 14 klubbene i Tippeligaen omsette for nærmere 150 millioner kroner tilsammen.

At klubbene blir flinkere på sponsorsiden gir seg mange utslag. Tidligere år ble mange klubber reddet fra økonomisk katastrofe ved å selge spillere til proffklubber på Kontinentet. Mye hardt arbeid har ført til at norske toppklubber ikke lenger trenger å selge spillere for å gå i pluss. Ofte bidrar et spillersalg til ren netto for klubbene, som ikke trenger å bruke alle de pengene man får fra et spillersalg på å nedbetale på klubbens gjeld.

Et godt eksempel i så måte er Brann som gikk en million i overskudd på driften i fjor. Salget av Tore Pedersen til Japan for en million kroner, gjorde at Brann gikk med to millioner tilsammen i overskudd. Dette av en omsetning på 17 millioner kroner.

Viking har gjort det bra rent økonomisk de siste sesongene. I 1990 hadde

Stavanger-laget nærmere åtte millioner kroner i gjeld. Bare europacupkampen mot Barcelona reddet økonomien den gang. I mellomtiden har Viking kvittet seg med mye av gjelden og hadde før sesongstarten "bare" to millioner kroner i gjeld. For 1994-sesongen ble regnskapet gjort opp med nesten 760.000 i pluss, av en omsetning på 14,9 millioner kroner.

Også Hamkam har vært gjennom en økonomisk hard periode. For to år siden ble driften lagt om. I fjor overtok også Hamar Kommune driften av Briskeby Stadion, og sprøytet også inn en del penger i klubben. I fjor kunne klubben ved Mjøsa notere seg for et pent overskudd på noen 245.500 kroner.

Strømsgodset er en annen klubb som har hatt store økonomiske problemer. På Marienlyst er man på god vei til å rette opp skjevhetene. Til tross for nedrykket i fjor ble det et overskudd på 700.000 kroner. Overskuddet året før det igjen var noe større. Dermed har Drammensklubben på de siste to sesongene gått med pene 1,5 millioner kroner i pluss. De siste to årene har SIF også kvittet seg med gjelden på fire millioner kroner.

Nevnes må at også de to klubbene fra Nord-Norge, Bodø/Glimt og Tromsø, kunne notere seg for overskudd i 1994, Glimt med 681.000 og Tromsø med 43.000 kroner.

Går man over til å se på omsetningen, er det Rosenborg som topper listen suverent. Hele 30 millioner kroner i omsetning har Rosenborg budsjettet med i år. Start på sin side har budsjettet med en omsetning på 11,5 millioner kroner og ligger med det omtrent midt på treet her hjemme.

Stabæk er klubben som har budsjettet med den største prosentvise økningen i omsetningen. I fjor omsatte Stabæk for 4,4 millioner. Budsjettet i år lyder på 12 millioner. Ikke bare et pent hopp fra i fjor til i år. Som en kuriositet kan nevnes at Stabæk i 1990, da klubben spilte i 4. divisjon, hadde en omsetning på 250.000. I Stabæk mener man å kunne nå et overskudd på en million kroner, kanskje noe overoptimistisk, ettersom publikum ikke har sluttet opp om laget slik klubberne trodde på forhånd.

Omsetning

	1994	1995
Rosenborg	30,0 mill. kr.	30,0 mill.
Brann	17,0	20,0
Lillestrøm	16,1	16,1
Viking	14,0	14,9
Bodø/Glimt	15,7	13,5
Tromsø	13,9	13,3
Stabæk	4,4	12,0
Start	11,5	12,1
Molde	8,1	11,0
VIF Fotball	11,6	10,0
Hødd	5,2	9,6
Hamarkamer.	8,5	8,4
Kongsvinger	6,8	6,8
Strindheim	1,5	6,2

Lønnsutgifter

(budsjett 1995)

Brann	7,0 mill.
Viking	6,9
Stabæk	6,2
Rosenborg	6,0
Lillestrøm	6,0
VIF Fotball	5,9
Start	5,7
Tromsø	5,6
Bodø/Glimt	5,4
Hamkam	4,0
Molde	4,0
Hødd	3,8
Kongsvinger	3,1
Strindheim	2,5

Gjeld pr. 31.12.94

VIF Fotball	5,5 mill.
Brann	4,1
Start	3,0
Molde	2,8
Lillestrøm	2,7
Viking	2,0
Rosenborg	1,9
Tromsø	1,1
Kongsvinger	1,0
Hamkam	1,0
Bodø/Glimt	0,6
Hødd	0,5
Stabæk	0,5
Strindheim	0,3

Overskudd/underskudd 1994

Rosenborg	+ 2,6 mill. kr.
Brann	+ 2,2 mill. kr.
Viking	+ 760.000 kr.
Bodø/Glimt	+ 681.000 kr.
Hamkam	+ 245.500 kr.
Start	+ 157.000 kr.
Tromsø	+ 43.000 kr.
Hødd	+ 24.000 kr.
Kongsvinger	- 90.000 kr.
Stabæk	- 164.000 kr.
Molde	- 200.000 kr.
Strindheim	- 255.000 kr.
Lillestrøm	- 1,9 mill. kr.
VIF Fotball	- 4,4 mill. kr.

Vet du at...

- kampen mellom Sentrum og Grane i kvinnes 4. divisjonsoppgjør ble historisk. For første gang ble en slik kamp ledet av en kvinnelig dommerTRIO. Den 18 år gamle Mette Moe ledet kampen, mens Britt Ingunn Lindlan på 27 og Siren Røsstad Wroldsen på 25 løp på linjene. Mette Moe beskrives som et stort dommertalent. Hun sier til Fædrelansvennen at målet er å komme så langt som mulig som dommer. Målet på sikt er å få dømme i toppserien for damer, og om utviklingen får fortsette det samme også på herresiden.

- Vest-Agder Idrettskrets har flyttet inn i nye lokaler. Idrettskretsen har i alle år holdt til i Henrik Wergelandsgate 17 og 19, fordelt på fire etasjer. Den nye adressen er Henrik Wergelandsgate 4, hvor Idrettskretsen får 700 kvadratmeter på en flate å boltre seg på. Idrettskretsen har kjøpt de nye lokalene, takket være penger som i en årrekke har blitt avsatt til slikt formål.

- at fotballen har en enorm støtte i mellom- og sør-Europa er det mange beviser for. I Tyrkia synes oppslutningen å være størst. Faktum er at etter at Trabzonspor slo ut Aston Villa fra UEFA-cupen, foreslo en gruppe parlamentarikere å bevilge 5,4 millioner kroner til klubben for den gode reklamen for Tyrkia som seieren over engelskmennene var.

- Even Pellerud og Hans Knutsen, henholdsvis hovedtrener og assistenttrener for kvinnelandslaget i fotball, har forlenget sine kontrakter med Norges Fotballforbund. De to skal ha ansvaret for laget til etter OL-sluttspillet i 1996. Hans Knutsen valgte altså NFF og takket dermed nei på tilbudet fra en japansk toppklubb om å ta over som ny sjefstrener.

- fotballklubben Stål fra Rogaland har sikret seg den rutinerte Tony Knapp som ny trener - på sysselsettingstiltak! Distriktsarbeidssjef Elin Bjørheim sier til Stavanger Aftenblad hun ikke kan love flere klubber at det offentlige vil finansiere treneren. Hun legger til at Knapp skal fylle en rekke utadrettede funksjoner ovenfor lokal-samfunnet, i tillegg til å være trener. - Derfor valgte vi å finansiere stillingen, sier hun.

- Vigør gav for en stund siden uttrykk for at man ønsket å selge Vigørhallen. Vigør ønsket å bruke pengene fra et eventuelt salg til å ruste opp Hellemyrbanen. Men i stedet for å selge hallen, har Vigør inngått en leiekontrakt med Hafnor A/S. Avtalen innebærer blant annet at når Vigør overtar driften av hallen om to år, vil hallen

være gjeldfri. Leieinntektene fra Hafnor skal Vigør bruke på å ruste/puste opp hallen skikkelig.

- flere proffklubber har Tromsøs Sigurd Rushfeldt i kikkerten. Den engelske superligaklubben Leeds er en av disse. Men i følge engelske aviser har Tromsø krevd en høy pris til at Leeds i denne omgang vil innlede sluttforhandlingene. Tromsø har krevd 150.000 kroner måneden hvis Leeds ønsker å leie Rushfeldt, og syv millioner kroner ved et permanent spillersalg.

- Helge Aune ble en dyr mann for Bodø/Glimt. Årsaken er at Aune som valgte å skrive under for Glimt, fortsatt hadde to år igjen av sin kon-

trakt med Rosenborg da forhandlingene i Bodø ble sluttført. Dermed ble prisen på Aune høyere enn om hans avtale med RBK var ferdig utløpt.

- Thor André Olsen har takket nei på tilbudet fra Kongsvinger om en overgang. 30-åringen voktet i fjor målet for Djurgården som rykket opp i Allsvenskan. Olsen har gjort sine saker meget bra, etter at han for snart to år siden ikke fikk fornyet tillitt i Brann.

- Jerv har søkt Norges Fotballforbund om å få arrangere en landskamp i 1996, i forbindelse med at Grimstad-klubben da fyller 75 år. Jerv hadde for 1994-sesongen et budsjett på 600.000 kroner, og et overskudd på

Silkefoten til Myggen

1 mål i Tippeligaen '92
1 mål i cupen '92
1 mål på A-landslaget '92
(hjemme mot San Marino)

Et utall lissepasninger og dragninger.

Du behøver ikke ha 47 i sko for å ruve på fotballbanen. Det holder lenge at du har følsomhet i labben og blikk for lukene. Så når ingen norsk spiller slår stikkere som Myggen, har det to enkle forklaringer: Han som er oppi støvlene. Og støvlene.

adidas Copa Mundial. Klassisk «tekniker-støvel» med faste knotter.

adidas

 KREDITKASSEN
Distriktsbank Sørlandet

Starts nye
hovedbank-
forbindelse

Harald Bisseth som fylte 50 år den 12. september. Harald gikk gradene i junioravdelingen og debuterte på A-laget i 1969. Han har ellers vært materialforvalter, oppmann for både A-laget og juniorlaget, har sittet tre år som viseformann i juniorutvalget, fire år som kasserer i seniorklubben, samt ni år i seniorrådet. Harald ble tildelt Seniorrådets Pokal i 1975.

Egil Gundersen som fylte 60 år 15. september. Egil debuterte på A-laget i 1952 og spilte fram til 1966, i alt 148 kamper. I 1966/67 var han sekretær i hovedstyret, og senere medlem av festkomitéen og idrettskomitéen.

Margith Hagen som fylte 80 år 14. september. Margith var damekomitéens dyktige kasserer i hele 12 år. Hun har også vært medlem av festkomitéen. Margith er honnørmedlem i Start.

Reidar Heisendal som fylte 80 år 17. oktober. Reidar var i mange år A-lagets faste fysioterapeut.

Odd Pedersen som fylte 75 år 6. november. Odd har sittet tre år som formann i seniorklubben, har vært viseformann og medlem av huskomitéen, samt sittet flere år i seniorrådet. Han har ellers vært turneringsleder i Julecupen og andre arrangementer i seniorklubbens regi. Odd ble tildelt Seniorrådets Pokal i 1987.

Gunnar Bueklev som fylte 75 år 13. november. Gunnar er honnørmedlem i Start.

Thor Borgen Pedersen som fylte 75 år 2. desember. Thor har vært medlem av juniorstyret, valgkomitéen, festkomitéen, idrettskomitéen og seniorrådet. Han er nå honnørmedlem i klubben.

Harald Jærnes som fylte 50 år den 9. februar.

Tordis Kristensen som fylte 75 år den 15. februar. Tordis var en dyktig håndballspiller i årene etter krigen og var også medlem av håndballstyret.

Edvard Moen som fylte 75 år 16. februar.

Roald Bjorvand som fylte 50 år 17. februar.

Reidar Slottsvik som fylte 75 år 29. februar. Reidar har vært medlem av huskomitéen og lotterikomitéen og hører til dem som alltid stiller opp til dugnad og tulleapparatene

på Stadion.

Fred Frivold som fylte 70 år 16. mars. Fred har i mange år hatt sin faste plass som vakt/billetør på Start's hjemmekamper. Han har også vært medlem av festkomitéen i seniorklubben og som blomsterhandler alltid sørget for at det har vært rikelig med blomster på bordene ved festlige anledninger.

Brath Hægeland som fylte 85 år den 17. mars. Brath har mange års virke bak seg som formann og styremedlem i vintersportskomitéen, forretningsfører og medarbeider i Starteren, samt medlem av O-utvalget. Han har også vært medlem av hovedstyret og valgkomitéen, har 25 år bak seg i drettsmerkekomitéen, samt en årrekke i seniorrådet. Brath ble i 1982 tildelt Seniorrådets erkjentlighetspokal for 48 års sammenhengende innsats i Start.

Sten Hellevik som fyller 50 år den 10. april. Sten gikk gradene i junioravdelingen og debuterte på A-laget i 1963. Han fikk Statuetten for 150 kamper i 1971 og spilte i alt 166 kamper på A-laget.

Arvid Knudsen som fyller 50 år den 12. april. I likhet med Sten gikk Arvid gradene i junioravdelingen og debuterte på A-laget i 1962. Han fikk Statuetten for 150 kamper i 1971 og spilte i alt 213 kamper på A-laget. I 1973 fikk han Seniorrådets pokal og er nå medlem av seniorrådet.

Aud Hansen som fyller 50 år den 18. april.

Bent Røstad som fyller 50 år den 23. april. Bent spilte på A-laget i 1967 og 1968 og var oppmann for A-laget i 1986.

Asbjørn Strømsvåg som fyller 60 år den 25. april. Asbjørn har vært både formann og viseformann i seniorklubben. Han spilte fotball på slutten av 50- og begynnelsen av 60-årene og var også autorisert fotballdommer. Asbjørn har også vært medlem av valgkomitéen.

Bjørn Karlsen som fyller 50 år den 30. april. Bjørn er nå sekretær i junioravdelingen. Han har også vært juniorformann.

Naturens egne forfriskninger selges på Stadion
Tine styrker idretten

Meieriet Sør

I år får du
Ringøen-
pølsene i
kioskene på
Stadion!

Gruppereiser med NSB!

Vi hr gode tilbud på gruppereiser for lag tilsluttet Agder Fotballkrets. skal dere ut å reise kan det lønne seg å kontakte oss på markedskotoret på telefon 38 07 75 71.

NSB

CØystein Løvås
Knarreviktoppen 6

4637 KRISTIANSAND

Øyvind Kittelsen, markedsansvarlig i Start's hovedstyre, forteller at et nytt markedsråd er opprettet. Målet er å øke de utenomsportslige inntektene for å gjøre Start mindre sårbare for svingninger i publikumsfremmøtet på hjemmekampene.

Satser enda mer på sponsorene

Start har innledet et nært samarbeid med sponsorene for å øke de utenomsportslige inntektene. Et av resultatene er et nyopprettet markedsråd hvor sentrale personer fra det lokale næringslivet er med.

Svingninger i publikumsfremmøtet på hjemmekampene fører til store svingninger i inntektene. Start har tradisjonelt hentet store deler av sitt inntektsgrunnlag fra det publikum har lagt igjen i telleapparatene. Dette har gjort klubben sårbare. For å sikre et mer stabilt inntektsnivå har Start's styre med Øyvind Kittelsen i spissen satset målbevisst på å øke de utenomsportslige inntektene.

Tettere samarbeid

Vi har ment det har vært viktig å forsterke samarbeidet med sponsorene, å knytte nåværende og fremtidige sponsorer tettere til oss. Viktig har det også vært å få dem mer med, gi dem informasjon om hva som skjer innad i klubben, og å kunne trekke veksler på sponsorenes erfaring og kompetanse, sier Øyvind Kittelsen som er markedsansvarlig i Start's hovedstyre.

Start har lagt de fire K'er til grunn for sitt videre arbeid.

Kreativitet: Skape prosjekter som mulig-

gjør inntekter til klubben.

Kvalitetsovervåker: Gjør klubben det rette i forhold til markedet, har klubben rett kvalitet på arbeidet?

Kontanter: Skape inntekter.

Kjenne hverandre: Markedsrådet skal være et miljø der vi går også p.g.a. trivsel og er til inspirasjon for hverandre.

- Myggenspray, Startkalender Startkabler, etc. er bare noen få eksempler i så måte på hva man kan jobbe med for å trekke mer penger til klubben, sier Kittelsen.

Mange ressurspersoner er med i markedsrådet

Kjenne hverandre står også sentralt. Et markedsråd er opprettet. Dette består av folk som Leif Strømme, Jens Petter Christensen, Øyvind Lindseth, Magnus Rødland, Espen Hennig Olsen, Pål Lydersen, Kurt Mosvold, Kenneth Fjelde, Erik Geelmuyden, Terje Normann Johansen m. flere. Totalt teller gruppen 16 personer.

- En rekke idéer har kommet opp. Men for å unngå at markedsrådet bare blir et idéforum, hvor idéene løper ut i sanden fordi ingen gjennomfører dem, har vi satt som mål å gjennomføre aktuelle prosjekter selv, for å unngå å belaste

en hardt arbeidende administrasjon ytterligere.

I dag henter Start 60 prosent av sine inntekter fra det publikum betaler for å se en hjemmekamp. 40 prosent er utenomsportslige inntekter. Et aktuelt mål på sikt kan være å hente 40 prosent i entré inntekter, og 60 prosent fra utenomsportslige aktiviteter.

Mer å hente i draktreklame

Start henter inn omkring en million kroner i draktreklame. Et høyt tall, kanskje. Men sammenlignet med andre Tippeliga-klubber synes det å være mer å gå på. Til sammenligning kan nevnes at Stabæk tar inn 2,7 millioner kroner. Rosenborg 2,3, mens Lillestrøm tar inn to millioner på sin draktreklame totalt sett.

For å øke satsingen ytterligere har Start søkt etter ny salgssjef, for å fundamentere det arbeidet som gjøres og bygge videre på dette videre inn i 1996.

- Vi må finne den rette personen nå, slik at vedkommende kan bli kjent i markedet. Dermed kan vi komme igang med salgsarbeidet for 1996-sesongen tidlig på høsten, og ikke sent på høsten eller vinteren slik tilfellet har vært deler av denne sesongen.